Arad, XXXVII. évf. 239. szám * Ára 2 lei. * 1922. november 5. Vasárnap.

Szerkesztőség: Arad, Acsev-palota. Kiadóhivatal: Bulv. Regele Ferdinand 22. (József főherceg-ut.) (Aradi Nyomda Vállalat.) Sürgönycim: Közlöny, Arad. Telefonszám: Szerkesztőség és kiadóhivatal 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egész évre ... ... 300 Lei.
Fél évre ... ... 150 Lei.
Negyed évre ... ... 75 Lei.
Havonta ... ... 25 Lei.

Hirdetések díjszabás szerint vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Lapunk legfőbb közleményei:

Megmenthető-e a márka?
Petőfi-ünnepségek az egész világon.
Az exkirály legrégibb végrendelete
Félmillió görög tragédiája.
Elhalasztották az Acsev. átvételét
Élet-halál harc a Marosban.
Halottak napja az Aranykézutcában.
Tüzpánik egy szinházban.
Hiteles leirás a cár kivégzéséről
Vilmos esküvője előtt.
Akik tizenötször maradnak távol a tárgyalásról.
Gyermekgyilkosság Aradon.

A kisebbségek.

Évek óta várva várjuk a romániai nemzeti kisebbségek kérdésének rendezését. Hallottunk már nyilatkozatokat mindenféle pártárnyalatu államférfiaktól, fülünknek tetszetőseket, szivünknek kellemeseket, anélkül azonban, hogy ez a nekünk, nemzeti kisebbségnek, oly égető kérdés valamilyen komoly formában napirendre került volna. Bizonyos szorongó érzés fogott el tehát bennünket, amikor hónapokkal azelőtt összeült az uj alkotmányt előkészitő bizottság és többi hónapi tárgyalás után e minket legjobban érdeklő kérdésről a bizottság ülésein egy árva szó sem esett. Az *Aradi Közlöny* több izben fejtette ki erre vonatkozó álláspontját, miközben rámutatott arra, hogy csak akkor fogjuk magunkat népkisebbségi jogaink biztos birtokában érezni, ha azok az előkészités alatt álló uj alkotmány integráns részét képezik.

Jóleső érzéssel olvastuk tehát azt a tegnapi hiradást, hogy az alkotmány-előkészitő bizottság ülésén, melyen a kormány tagjai is részt vettek, határozatba ment, hogy a nemzeti kisebbségi kérdés szabályozásának helyt engednek az alkotmányban. Ez mindenesetre nagy lépést jelent előre és a cél felé. Azonban még nagyobb megnyugvást keltene bennünk, ha a kormány, mely az emlitett határozat bizonysága szerint teljes tudatában van e kérdés nagy fontosságának, ezekbe a tanácskozásokba belevonná az összes romániai nemzeti kisebbségek reprezentánsait is, hogy még a látszatát is elkerülje annak, hogy nólunk, de nélkülünk akar ebben a ránk nézve annyira vitális kérdésben határozni. Végre mintegy négy milliónyi államfentartó elem sorsáról van szó és a kormány nem lehet közömbös ezek véleményével és óhajaival szemben. A régi Romániának nem voltak számottevő nemzeti kisebbségei. Az uj Romániáról azonban ez nem mondható el. Ép ezért ez a kérdés most, amikor Románia a békeszerződés alapján több, mint kétszeresére növekedett, fokozott figyelmet igényel, már csak azért is, mivel az uj korszellemnek diadalmas fölülkerekedése folytán ez a kérdés minden államnak, amelyben népkisebbségek élnek, a jövőben egyik legkényesebb belpolitikai kérdése lesz. S ha most végre a kormány rászánta magát, hogy ezt a kérdést az alkotmány keretében kivánja megoldani, oldja meg azt a nemzeti kisebbségek belevonásával, mert a fél-megoldás többet árt, mint használ ez ügynek.

A kormány demokratikus uj alkotmányt igért. Az igazi demokratizmusnak pedig egyik lényeges alapföltétele, hogy a törvények a legszélesebb körök belevonásával készüljenek s igy méltányos az a követelésünk, hogy ne mellőzzék a nemzeti kisebbségeket akkor, mikor rólunk alkotnak törvényt. A nemzetiségi kérdés mindeneket megnyugtató és kielégitő megoldásának az állam sem fogja kárát vallani, mert a jogaikat megnyugvással és biztonsággal élvező népkisebbségek bizonyára az állam iránti kötelességeik teljesitésében sem fognak hátul kullogni. Az állam szempontjából pedig ez mindenek fölött való fontosságu.

A magyar kormány válasza.

A Magyar Szövetség indokolást kér. — Miért jött Stambulinszky Romániába?

CLUJ. (Kolozsvár.) A Magyar Szövetség intéző bizottsága pénteken délután ülést tartott, a melynek legfontosabb tárgya *Voitoianu* belügyiniszternek a cluji prefektushoz intézett ama rendelete volt, amelyben a belügyminiszter az alapszabály jóváhagyását minden indokolás nélkül megtagadta. Az ülés elhatározta, hogy fel fogja kérni a belügyminisztert, hogy az elutasitó határozat részletes indokolását közölje a Magyar Szövetség vezetőségével (Rador.)

BUCURESTI. *Stambulinszky* bolgár miniszterelnök tegnap ideérkezett. A bolgár államférfi utjával kapcsolatban a Viitorul azt irja, hogy mennyire természetes Stambulinszkynek az az elhatározása, hogy összeköttetésbe lép a román kormánnyal a napirenden levő ügyek megvitatása végett, amelyek mindkét államot egyenlően érdeklik. A bolgár kormány feje Romániában bizonyosan jóbarátot fog találni, a ki nem érez gyülöletet senkivel szemben, csupán álláspontját védi, midőn a békeszerződés minden pontjának végrehajtását kö-

A hét szüz barlangja.

(Élmény, az Aranyos medréből.)

Irta: Balla Béla.

Borzalmasan átaludt éjszakának vegyes érzelmeivel indultam el Tordáról a szakadékokhoz és szinte szivtam magamba a kora reggeli ködös, nedvesen friss, párával teljes levegőt. A dombokon, amelyeken át haladtam, kis viskók viharverte zsindelyes tetőkkel, mozdulatlanul húzódtak meg a kukoricások mögött s néhány kusza vonalu akácos, álmosan teregette sötétzöld lombját a fátyolos égboltra. A nagy legelőn, melyen a gyalogjáró ösvény kigyódzik — temetői csend honolt — és csak a mezei virágok szines, tarka csoportja adott némi mozgást és életet, az egyébként kihalt tájnak. A háttérben a nyugati oldalon kopasz tetőikkel a gyalui havasok előhegyei egymás mellett sorakoznak fel, mint az éhes cápák, türelmetlenül várják a felkelő napot, hogy telhetetlenül habzsolhassák annak meleg és ragyogó sugarait. A keleti oldalon Aranyosgyéres előtt kissebb sikság, körülvéve dombokkal, hegyekkel (olyan mint egy Aréna, Néró korából) s a rájuk nehezedő felhőrongyok lassan egymásba kusznak, mintha valamilyen isteni játéknak kezdetére gyülekeznének össze.

Egy órai gyaloglás után leérkeztem a hires „Hasadékhoz" s a patak mellett egy nagyobb szikla tömbön helyezkedtem el. Itt is kisérteties csend. A jobb oldali meredek alatt vöröstetős erdészház fehér falán a hajnal lilás pirja. Alatta zugva tajtékzik a kövekhez verődő sebes viz s ez a zaj a sziklás völgykatlanban ugy hangzik, mintha a bozótok és sziklák mögött Faunok mély baritonja hahotázna s néha belesirna egy-egy nymfának érzéki gyötrődésektől vergődő, vagy fuldokló panasza. A hegy, mely komoran, csupaszon, levetkeződötten terül el előttem — ketté van szelve — olyan, mint egy óriási várnak a bejárata. Mindjárt Böcklinnek egy képe jutott eszembe. Ugyanilyen szakadék van rajta, hátul a kékesen ködös felhővel — baloldalon egy üregből zöld szemü sárkány mászik elő — mig a kép jobb oldalán, a szakdék fölötti kőhidon — egy parányi szines ember grupp hernyó módra préseli magát össze a borzalomtól. Lelkemben ezzel az emelkedett hangulattal s fülemben a csellónak, nagybőgőnek fájdalmas motivumaival, a zongorának frissen csobogó, lágy akkordjaival indultam teljesen járatlan uton az „Aranyos medre" felé.

Sinfalvánál kocsiba ülök, két jóltáplált, tüzesvérü szürke ló repit be a szükülő völgybe „Borév" felé. Mozdulatlanul szemléltem az Aranyos szeszélyes medencéjét, a kiálló sziklatornyokat, a sürü vadont, a lakatlan, néma kőmezőket. Ehez fog hatót csak Tirolban láttam, amikor beutaztam a Garda-tó környékét. Itt Petőfi Sándor jutott eszembe a nagy természet imádó. Amikor 1912-ben lent jártam Dalmáciában, Arbeban, ott olvastam az utleirását az Aranyos medréről s még ugyanabban az évben gyalog bejártam ezt a templomi szépségü helyet.

Borév, egy kis románok által lakott falu. Magas és vastag nádfedelü viskóival, cölöp keritéseivel, gyéren termő földjeivel, kertjeivel, piszkos udvaraival siralmasan hat az emberre és még szánalmasabb az a sok ráncos, csontosan sovány, idő előtt megöregedett paraszt-arc, mely tisztelettudó, jámboran jó lelket árul el. Szivesen voltak a segitségemre, ha künn jártam dolgozni. Borévtől balra az országut a „Székelykő" alján Thoroczkó felé vezet. Itt mesélte el nékem néhány szóval a livrés focsis: — Arról a magas hegycsucsról, mely ugy nyulik az égbe, mint egy templom torony, valamelyik Thoroczkay-ivadék leányát onnan dobták le a mélybe, hogy miért? . . . Azt még a mai nap is titok fedi. Azóta nevezték el azt a hegyet „Leánykőnek."

Fáradtan és kimerülten érkeztem meg a kastélyba, annak dacára mindjárt bejártam az ősrégi, vadregényes parkot és a dus fenyőfák alatt eldiskuráltam a birtok csodaszép tulajdonosnőjével, akit nagyon rég nem láttam. Ebéd után megtekintettem a közelben fekvő várat s konstatáltam, hogy éppen olyan rossz karban van már, mint a világosi vár. Készitettem róla néhány skitzet, mert a környezet, a levegőbe olvadó hegyek, az őszi lombok, olyan perspektivát nyitottak meg számomra a romok felett, a legjobban szeretném nagy képpé vázolni.

Este felé, amikor a nap aranyba öltöztette az erdőt, a kopár kőmezőket és az indiai istenekként álló sziklatömböket, a földbirtokosnővel, (aki mellesleg jó ismerőse egy aradi nagykereskedő Botticellis arcu feleségének) kikocsiztam a „Hét szüz barlangjához", mivel felhivta figyelmemet, hogy el ne mulasszam ennek

veteli. (Rador.)

BUCURESTI. Tegnap miniszertanács volt, amelyen *Duca* külügyminiszter bejelentette hogy *Stambulinszky* bolgár miniszterel nök Bucurestiue érkezett. Ezután a lausannei konferencia ügye került szóba és megállapitották, hogy milyen magatartást tanusitsanak a külügyminiszter és kiséröi a konferencián. Duca külügyminiszter bemutatta a magyar válaszjegyzéket, amely *kifejti, hogy tévedés történt és sajnálatát fejezi ki a történtek felett.*

Tüzpánik egy szinházban.

(Egymást gázolták az emberek).

Ujvidék. Szobaton este az ujvidéki szinházban egy karzati tün tetés következtében tüzpánik keletkezett és csak a véletlenen mult hogy a menekülő közönség körében sulyosabb szerencsétlenség nem történt. A szinházban A 19-es számu szoba cimü francia vigjáté kot adták. Kilenc óra felé, az első felvonás közepén a karzaton több fiatalember pisszegni és fütyülni kezdett, majd lekiáltottak:

— Nem kell nekünk a szinházban orfeum!

A szinpadon játszó szinészek közül az egyik azt hitte, hogy tüz ütött ki és lekiáltott a nézőtérre:

— Tüz van) Meneküljünk!

A szinész szavaira óriási pánik tört ki a nézőtéren. A közönség a kijárat felé rohant, *az asszonyokat és a gyengébb embereket legázolták, senkit nem kiméltek és mindenki csak a saját menekülésére gondolt.* Amint a kiáltás elhang zott, a nézők közül két asszony elájult, *több asszony pedig a menekülők lábai alá került.* A rendőrséget és a tüzoltóságot is értesitették, hogy tüz tört ki a szinházban, ahová a tüzoltók és rendőrök teljes készültséggel kivonult. A nagy pánik után azonban már pár perc alatt megállapitották, hogy az egész csak vak lárma volt és a rendőröknek, valamint a szinházi személyzetnek sikerült a nyugalmat helyreállitani, ugy, hogy az előadást tiz perc mulva folytathatták.

Félmillió görög tragédiája.

(Báró Redding-Biberegg levele Athénből.)

BUDAPEST. Báró Redding-Biberegg Rudolf volt a nemzetközi Vörös Kereszt svájci központjának magyar delegátusa, aki ittléte alatt sok jót tett a magyar nyomor enyhitése érdekében és áldásos működése főkép a gyermekek megmentésére terjedt ki. Mikor a nemzetközi Vörös Kereszt tavaly visszavonta magyarországi csapatait, Redding-Biberegg egy darabig még Budapesten maradt s csak nemrég, a görög forradalom kitörésekor kellett távoznia körünkből, mert a nemzetközi Vörös Kereszt Athénbe rendelte ki, a görög segitőakció vezetésére. Onnan irta ma egyik pesti barátjának ezt a levelet, melyből érdekes részleteket közlünk alább. Levele bevezetőjében elmondja, hogy a forradalom napjaiban Athén kihalt, csendes, tespedő város, az utcákon nincs élet, a társadalom magába zárkózott, az emberek tartózkodók, a szinház nagyon rossz, orfeum, varieté nincs és a vendéglőkben olyan rosszul főznek, hogy az minden képzeletet felülmul. A báró Miklós herceg palotájában lakik, ott van a Vörös Kereszt hivatalos helyisége is, innen irányitja Redding-Biberegg a munkáját.

— Tiz nap alatt — irja tovább — négy konyhát állitottam fel, ahol 3500 gyermek étkezik, de jövő héten már 15.000 gyermeket fogok étkeztetni. Nemcsak Athénben, de Szalonikiben és Mithyléneben is szerveztem konyhákat, itt már menekülőket élelmezünk, mindkét helyen öt-hatezret.

Arról, hogy milyen pénzbeli adományokkal támogatják, a következőkben számol be:

— Anglia először 2000 font hitelt nyitott nekem, de a napokban várom a vonatot, amely 20.000 font értékü szeretetadományt szállit a görögöknek. Négy angol megbizott van mellém beosztva, remélem, szép és nagy horderejü munkát tudunk majd végezni, az utolsó hetek eseményei ezt sürgősen megkövetelik. Az akciónak itt olyan jelentősége van, hogy az országból mindenfelől kapok adományokat, tegnap és tegnapelőtt 35.000 frank segitséget küldtek.

— A menekültek helyzete leirhatatlanul rémületes, — fejezi be a levelet. — Nap-nap után érkeznek a hajók, csupa menekülővel. A kikötő, az utcák, terek, kertek, templomok telis-tele ezernyi szerencsétlennel. Ruhátlanok, félmeztelenek. Éheznek. Betegek. A szigeteken mindez megszázszorozódik, ott még kevesebb az élelmiszer. Viz nincs. Sok helyen kitarthatatlan, orrfacsaró a büz. A betegek orvos és ápolás nélkül pusztulnak el, mint a legyek. Nincs fertőtlenitő szer, gyógyszer, sőt a legemberibb szükséglet kielégitésére sem épitenek házikókat. Görögország területéről a mai napig (e hónap 18-án kelt a levél) több mint 500.000 menekült van itt, de ha a törökök folytatják Thráciában az előnyomulást, számuk nemsokára több lesz egymilliónál. Mostanáig Konstantinápolyból és Thrácia megszállt részéről menekültek.

Választási fogadások.

(Lloyd George beteg. — Uj angol miniszterek).

London. A biztositó társaságok már elfogadnak biztositékokat az ellen a veszély ellen, ha a parlamenti választások során a munkás párt jutna többséghez. A prémium mindössze 5 százaléka a biztositott összegnek, vagyis a biztositó ügynökök számitása szerint a szocialisták győzelmének lehetőségére az arány 1:20.

London. Lloyd George torokgyulladást kapott és értesitette bristoli pártját, hogy csütörtökre hirdetett beszédét nem tarthatja meg, helyette lord *Birkenhead* fog megjelenni a választói gyülésen. A volt miniszterelnök háziorvosa megnyugtatta a pártot, hogy Lloyd George néhány nap mulva már ismét résztvehet a választási hadjáratban.

London. Hivatalosan a következő ujabb miniszteri kinevezéseket teszik közzé: Légi ügyek minisztere: *Hoare,* munkaügyi miniszter: Sir Montague *Balow,* postaügyi miniszter: Austin *Chamberlain* öccse, Cecil *Chamberlain-Neville,* külügyi államtitkár: Ronald *Neille,* gyarmatügyi alállamtitkár: Ormsby *Gore,* a tengerentuli kereskedelmi hivatal államtitkára: Johnson *Hicks,* kincstári államtitkár: Lesly *Wilson.* Ezeken kivül több kisebb jelentőségü kinevezés is történt. A kormány most már ugyszólván teljesen megalakultnak mondható.

London. A konzervativok és Lloyd George liberális hivei között fokozódnak a surlódások. Eddig már öt volt miniszterrel szemben állitottak konzervativ ellenjelöltet.

London. Számos választókerületben oly intézkedéseket léptetnek életbe, amelyekkel meg akarják akadályozni az uj választások folyamán a két párt közötti harc elfajulását. Többek között a konzervativok elhatározták, hogy Lloyd George és Churchill ellen nem állitanak jelöltet. Ugyancsak konzervativ ellenjelölt nélkül fog fellépni Askvith is, aki a független liberálisok vezére; a munkáspárt állit jelöltet ellene. Mindkét párt nagyon élénk propagandát fejt ki és azt hiszi, hogy a mostani választás nagyon éles politikai harcokra fog vezetni. Lloyd George Skótországban meginditotta a választási küzdelmet. Beszédében a konferenciák hivének vallotta magát. Kijelentette, hogy a genovai konferenciát nem lett volna szabad mindaddig megnyitni, amig teljes sikerében nem voltak biztosak. Azután kifejtette azt a reményét, hogy az uj kormány csak akkor fog konferencián résztvenni, ha bizonyos lesz benne, hogy mindazt eléri, amit attól remél.

---

megtekintését. Az uton az asszony vidám hangulatban volt s gyermekes naivsággal csacsogta el a thoroczkói magyar nép száján járó mende-mondát, vagyis a barlangról szóló históriát: Akkor régen, (nem tudom, milyen dátumot irtak) egy sötét este, amikor a várban már mindenki nyugovóra tért, egy áruló zsoldos katona leengedte a felvonóhidat és a rablók, akikkel cimborált, szépszerével bejutva, lemészárolták az egyébként fegyvertelen férfiakat s amit el lehetett hurcolni, mindent elhurcoltak, köztük a hét legszebb hajadont. Pőrére vetkeztették őket a „Sárga szem" hegycsucs alatti barlangban s derüre-borura ittak, nem hallgattak könyörgésre, könny sem inditotta meg ezeket az emberi érzésekből kivetkeződött vadakat s tivornyájukban, részegségükben a már halálra rémült hét szüzet parazsakra fektették és ugy becstelenitették meg őket, mig a tébolytól, a kinoktól bele nem haltak . . . Igaz, hogy ezt mások más formában szokták elmondani, — talán szebben és körülményesebben — de láthatja, hogy nem vagyok költői fantáziával megáldott lélek.

Megérkeztem a barlanghoz. Mig fölkapaszkodtam, a kocsi is és a szép, gyermekes arcu asszony is, lent várakozott az uton. Mindjárt a barlang bejáratánál egy kis meglepetés várt reám, valami furcsa züllött alak heverészett egy szikla alján s amint észrevett, azonnal feltápászkodott, mintha biztos lett volna abban, hogy én ide fogok vetődni és rövidesen el fog velem bánni. Sötét arcán, melyet a nap barnára égetett, behizelgő mosoly támadt, de szemeből rögtön kiolvastam a minden aljasságra kész gonosz tüzet. Ugyet sem vetettem erre a szörnyetegre, mohó kiváncsisággal siettem be a sötét üregbe és acélos idegeimben éreztem, hogy bárkit szó nélkül le tudnék ütni, aki utamba merészelne állani. De semmi sem történt. Az a züllött alak lassan és messziről követett, mint egy sovány koszton tartott rossz kopó, ugy látszik, hogy valami felsőbbrendü erőtől szeliden meghunyászkodott.

A barlang terjedelmes és hosszu. Itt-ott melléküregei is vannak, különösen a jobbik felén szinte ugy néz ki, mint egy oszlopos csarnok, igen száraz lakható helylyel. A baloldali részen egy kis vizerecske egyforma ütemmel, csepegéssel folyik le a feketére ázott köveken. Amint beljebb hatolok a barlang egy másik száján másfél méteres, vagy talán még egyszer olyan mély állóviz van előttem, utamat nem folytathattam tovább. Istenem! Ha valaki most hátulról meglökne, biztosan bele fulnék s talán senki sem keresne . . . És erre kisérteties zugás, suhogó szárnycsattogás zsongott a hátam mögül, denevérek őrült tömege. Mi minden nem villant át agyamon abban a pillanatban: a lassan csobogó viz, a nedves, csepegő mohos sziklák, a fantasztikus üregek határozottan Edgar Alan Poe hangulatait juttatták eszembe, — zeneileg Richárd Wagner Vénus barlangját, Tanhauserrel — Bramhsnak egy cigány táncát. Csak azután, amint átadtam magam eme borzalmak kriptájának, a reám nehezedő érzéseknek, mintha a „Müncheni Frauen Kirchenben" ültem volna és áhitatosan hallgattam Bachnak egy preludiumát. A fejemben képtelen fantazmagoriák s még képtelenebb zenei össze-visszaságok keresztül-kasul jártak. Távoli harangzugást is hallottam s egyszerre durva, nyers, érces hang szeli át a barlang misztikus csendjét: Ott! . . . azalatt a hét kő alatt, látja-e ott az ur? . . . Ott nyugszik hét szüznek jéghideg, mozitelen teste . . . A viz szivárványszerü fényeket vert a sziklákhoz, hir telenében ugy rémlet, mintha opálos ködalakok imbolyognának a koromfekete üregek előtt . . . Félelem, megnyugvás, élet és halál borzongott a bőrömön. Egy csomó pénzt adtam az utánam kuporgó beszélő alaknak és rohantam le a völgybe, az utra a kocsihoz. Szótlanul ültem szép utitársnőm mellé s a kocsi zökkenése közben éreztem meleg kezét és én szinte bambán néztem, hogy a kékesszürke hegyek mögül élettelenül jön föl a hold . . .

Akik tizenötször maradtak el a tárgyalásról.

(Elvi döntést kérnek a vámcsempészeti ügyekben).

Az aradi törvényszék vámcsempészeti tanácsának ma délelőtt *Kovács* József táblabiró elnöklete alatt tartott tárgyalásán *Pausesti* ügyész érdekes felfolyamodással élt. A felfolyamodást az a körülmény teszi érdekessé, hogy az a timisoarai tábla elvi jelentőségű döntését fogja maga után vonni. A vámcsempészeti tanácsok ugyanis ugy a régi királyságban, mint a kapcsolt részeken, igy Erdélyben is egységes vámtörvény alapján itélkeznek. Erdély tanácsai a még itt érvényben levő magyar bünügyi perrendtartást alkalmazzák az egységes vámtörvény szerint való itélkezéseiknél, mig a régi királyságbeli tanácsok az ott érvényben volt és jelenleg is érvényben levő bünügyi perrendtartást követik. A magyar bünügyi perrendtartás értelmében csak azok itélhetők el, akik a tárgyaláson megjelentek, mig a *távollevők ügyében itélet nem hozható.* Ezzel ellentétben a régi királyságbeli perrendtartás lehetővé teszi azt is, hogy *a távollevők felett is itélkezzenek.* A mai tárgyaláson több olyan ügy került tárgyalásra, amelynek vádlottjai nem jelentek meg a tárgyaláson, sőt akadtak olyan vádlottak is, akik mostani távolmaradásukkal immáron tizenötödször nem jelentek meg.

Vanyek István és *Szerák* Pál ellen az a vád, hogy egy évvel ez előtt 11 ezer német márkát, 20 dollárt, kisebb mennyiségü leit, magyar és osztrák koronát akartak a határon átcsempészni. *Weil* Oszkár bécsi banktisztviselőt pedig azzal vádolták, hogy 7 ezer leit akart a határon átvinni. A vádlottak egyike sem jelent meg a tárgyaláson és miután a tanács a mellett foglalt állást, hogy a vádlottakat távollétükben nem lehet elitélni. Pausesti ügyész felfolyamodással élt a táblához, felfolyamodásában azt kérve, hogy alkalmazzák a régi királyságbeli perrendtartást és aszerint mondjanak itéletet a meg nem jelent vádlottak felett is.

Kilián Terézia ez év májusában Ottlakáról a Magyarországon levő Elekre egy kosárban 56 darab csirkét akart átcsempészni. Éjszaka azonban, amikor a határon át akart kelni, a határőrök elfogták és bekisérték a határőrségre, ahol jegyzőkönyvet vettek fel s egyben 300 lei birságot fizettettek vele. Kilián ellen az eljárást tovább folytatták. Ügye ma került a vámcsempészeti tanács elé, amely Kilián Teréziát egy évi börtönre itélte. A vádlott az itélet ellen fellebbezett.

Immerdauer Lipót timisoarai nagykereskedő a mult év októberében nagyobb mennyiségü leit akart a határon átvinni. Amikor a határon a vizsgáló vámtiszt megtalálta nála a leibankjegyeket, Immerdauer egy vámhivatali engedélyt mutatott fel, amelyet a vám ügyek vezérigazgatóságának engedélye alapján állitottak ki számára és amely megengedi a leibankjegyeknek vásárlás céljából külföldre való kivitelét. A vámhivatali másolat azonban sem a kivihető összeget, sem az időt, a melyre érvényes az engedély, nem tüntette fel. Ezért a vámtiszt az Immerdauernél levő leieket elkobozta és megindittatta az eljárást ellene. Az aradi törvényszék vámcsempészeti tanácsa ebben az ügyben elrendelte a bizonyitás kiegészitését.

Kelemen Dávid timisoarai kereskedő gyakran utazott a szomszédállamokba árubeszerzés végett és ilyen alkalmakkor mindig magával vitte azt az összeget, a mellyel a behozandó áru vámját Curtici-ón kifizetheti és ezt az ösz szeget állitása szerint minden eset ben a kurtici vámhivatalnál deponálta. Legutóbb 8300 leit és 10 ezer magyar koronát vitt magával. Amikor a határvizsgálatnál a vámtiszt azt kérdezte tőle, hogy mennyi lei van nála, csak háromszázat vallott be. A vámtiszt ekkor elment, de két perc mulva visszatért, megmotozta Kelement és megtalálta nála a nyolcezer leit is. A vámtiszt erre leszállittatta a vonatról és jegyzőkönyvet vett fel az esetről. Kelemen magyar és német nyelvü deklarációkat irt alá amelyek egyikében, a németben el ismerte, hogy a pénzt csak a megmotozás alkalmával találta meg nála a vámtiszt. A vámcsempészeti tanács mai tárgyalásán Kelemen azzal védekezett, hogy ő a nyolcezer leit is be akarta vallani, de a vámtiszt nem várta be, amig kibeszéli magát. A biróság a bizonyitás kiegészitését rendelte el.

Élet-halál harc a Marosban.

(A város parádés kocsisának tragédiája.)

Halálos végü szerencsétlenség történt ma délben egy órakor Aradon. A város kocsisát lótisztogatás közben elkapta a Maros árja és mielőtt segiteni lehetett volna rajta, elnyelték a hullámok. Az egyik lova szintén a Marosba fulladt. A szerencsétlenség részletei a következők:

Józó Mihály a város parádés kocsijával és a két legjobb lovával ma délelőtt vásári szemlére vitte a város megbizott tisztviselőit. A szemle befejezése után Józó Mihály a Marosba indult, hogy a sáros kocsit és a lovakat megtisztogassa. Az ujaradi hid mellett hajtott be a Marosba. A kocsis nem ismerte a folyó ottani mélységét és nem számolt azzal, hogy a Maros az utóbbi időben tulságosan megáradt, vigyázatlanul a legmélyebb helyre hajtott. Alig, hogy a vizbe értek, *a gyorsan rohanó ár elragadta a kocsiba fogott lovakat és Józó Mihállyal együtt a folyó közepe felé sodorta.* A halálra rémült ember segitségért kiáltott. A hidon tartózkodó katonák a fuldokló segitségére siettek. Azonban a mentés lehetetlen volt. Köteleket dobáltak a halállal küzdő ember felé. Józó Mihály egy ideig görcsösen belekapaszkodott a kocsiba, a melyet az ár felforditott. A borzalmas halálküzdelmet tehetetlenül kellett végig nézniök a parton állóknak. A fuldokló ember nem tudta elkapni a feléje dobott köteleket. Egyik katona csolnakot keritett, de már nem érhette el az árral küzdőt. A felfordult kocsi mellett még egyszer felbukkant Józó Mihály elkékült arca, azután végleg *eltünt a habok között.*

A parton állók az izgalomtól reszketve nézték a rettentő küzdelmet. Már csak a felfordult kocsi és a két ló feje látszott a vizben. A lovak habzó szájából idegrázó, orditásszerü hangok hallatszottak. A lovak egyideig még tartották magukat a viz szinén, azután lassanként elmerültek. Már csak az orruk hegye látszott ki a folyóból, amikor a bátor katonának sikerült őket a csolnakkal megközeliteni. Az egyik lónak megragadta a kantárját és kezdte kifelé huzni. A másik ló ebben a pillanatban erejefogyottan merült el a vizben. Helyét csak egy-két buborék és a viz hullámzása jelezte. A megragadott kantáru lovat sikerült a katonának partra huzni, ahol hamarosan életre kelt. A szerencsétlen kocsis holttestét nem sikerült megtalálni. A szemtanuk állitása szerint Józó Mihály másodmagával ült a kocsin, amikor a folyóba hajtott. Társa, amint látta, hogy a lovakat elkapta az ár, hirtelen leugrott a kocsiról és elszaladt. Mindenesetre érdekes volna tudni, hogy ki volt Józó Mihály titokzatos társa és hogy mi volt az oka annak, hogy elszaladt, amikor esetleg módjában lett volna a szerencsétlenséget megakadályozni. A rendőrség ebben az irányban meginditotta a nyomozást. Lapunk más helyén egy aradi iró tollából aki az esetnek szemtanuja volt, érdekes fotografia jelent meg a szerencsétlenségről. Az iró szerint a fuldokló egy fiatal 18 éves fiu volt, aki halálküzdelmében édesanyjáért kiáltott. E szerint nem lehetetlen, hogy nem csak az idősebb kocsis hanem fiatal kisérője áldozata lett a szerencsétlenségnek.

— **Általános munkaszünet a német forradalom évfordulóján.** Berlin. A szakszervezetek vezetőségei el határozták, hogy november 9-én, a forradalom kitörésének negyedik évfordulóján általános munkaszünetet tartanak. (Rador.)

Családi boldogság.

Érdekes kérdés nőkhöz és férfiakhoz

Egy angol ujság azt a régóta vitatott és több izben alaposan letárgyalt kérdést vetette föl, hogy az asszony mily tulajdonságokkal teheti leginkább boldoggá a férfit. A kérdésre természetesen özönével érkeztek a válaszok. Jobbára nők érezték magukat hivatottnak arra, hogy eldöntsék a problémát. Az egyik szerint a házi boldogság legjobb biztositéka a jó háztartás. A másik azt irta, hogy csak józan ésszel kell az asszonynak rendelkeznie, akkor aztán a boldogság el nem marad. A harmadiknak az a meggyőződése, hogy az egyenletes vérmérsékletü asszony képes leginkább boldogitani egy férfit. Legtöbben mégis azt fejtették ki, hogy a férfiakat leginkább a „nőiesség" vonzza.

A szerkesztőség a legfigyelemreméltóbb választ nem a nők beküldött feleletei között találta, hanem a férfiakéi között. Még pedig azt, amelyik ugy szólott, hogy csak az a nő képes boldoggá tenni egy férfit, aki maga is boldogságra született. Ezen azt értette, hogy a nő legyen vidám, derüs, amit azonban egyáltalán nem szabad a világi nő elevenségével és szereplési viszketegségével összetéveszteni. Ahoz, hogy az ember boldog legyen, szükséges, hogy bizonyos foku önbizalma legyen. Vagyis, hogy maga-magában is megtalálja boldogságát. Az ilyen természetü nőt szeretik azután a férfiak a legjobban. Az ilyen nő férfi nélkül is boldog tud lenni. Az az asszony, aki ha férjhez nem mehet, indulatos, ideges és folyton panaszkodik, ez az asszony férfi mellett is kibontja majd ezeket a tulajdonságait. Már pedig a férfi számára semmi sem utálatosabb, mint az efajta természet. A férfit leginkább az a tudat teszi nyugodttá, hogy az oldala mellett élő asszony szintén nyugodt, nem lobbanékony és nem veri a fejét a falnak, ha néhány hétig magában kénytelen lenni. Az a nő, akinek ilyen a temperamentuma, jó lélekkel lemondhat a szépségről, az egyéniségről, a csillogó szellemességről, sőt még az üde ifjuságról is mégis bizonyos, hogy boldoggá fogja tenni a férjét.

Kártérités — rekviralásért.

Főszolgabiró és gazdákodó pöre.

Az aradi törvényszék polgári tanácsa ma tárgyalta *Nyisztor* Sándor táblabiró elnöklete alatt azt a kártéritési pört, amelyet *Banici* Tódor nagyhalmágyi főszolgabiró ellen inditott egy medgyespusztai gazda. Banici Tódor abban az időben, amikor még Elek román megszállás alatt állt, eleki helyettes főszolgabiró volt. Ekkor rekvirálták el *Mára* György medgyespusztai gazda nagymennyiségü kukoricáját, amelyért Mára állitása szerint egy bani kártéritést sem kapott. Mára a főszolgabiró ellen inditott kártéritési pört 20.000 lei erejéig, mert őt okolja azzal, hogy a kukoricáját elvitték és azért megfelelő ellenértéket nem kapott. Banici főbiró jogi képviselője a mai tárgyaláson azzal védekezett, hogy Mára kukoricáját felsőbb rendeletre rekvirálták el, amiért ő felelősséggel nem tartozik. A biróság elrendelte a bizonyitás kiegészitését.

Hogy áll a leu?

November 4-én fizettek 100 lei-ért:

Párisban 8.95 frankot
Zürichben 3.45 frankot.
Budapesten 1700 koronát
Berlinben 3625 márkát

Hiteles leirás

Miklós cár és családja kivégzéséről

Egy Péterváron megjelenő hetilap, a Poszlednie Novoszti részletes és hitelesnek látszó leirást közöl a cári család jekaterinburgi kivégzéséről. Az orosz lap leirásában egyébként a következő olvasható:

— Először csak a cárt, a cárnét, Mária leányukat, dr. Botkin nevü orvosukat és Dolgorukov herceget szállitották Jekaterinburgba. Dolgorukov herceget ott elválasztották a cári családtól és gyanus viselkedése miatt börtönbe zárták. A cári családot egy Avdeev nevü vörös katona parancsnokságára bizták. Felszólitották őket megérkezésükkor, hogy nyissák fel podgyásztáskájukat. Miklós cár minden ellenkezés nélkül engedelmeskedett. A cárné ellenben kijelentette, hogy nem engedi megvizsgálni dolgait. Ez az ellenkezés szóváltást idézett elő köztük és a parancsnok között. Miklós cár izgatottan járt fel-alá a szobában és meg lehetős hangosan igy szólt: „Az ördög tudja, mit jelent ez. Mindeddig udvariasan bántak velünk, az emberek tisztességesek voltak, de most . . .“ — Azt válaszolták neki, vegye figyelembe, hogy most nem a Carszkoje Szelóban, hanem Jekaterinburgban van és hogyha kihivóan viselkedik, elszakitják a családjától, később pedig kényszermunkára itélik.

— A munkástanács ülésein a Romanovok kivégzésének gondolata junius végén merült fel és a terv csak julius első napjaiban érlelődött meg végképpen. A munkástanács elnökségét megbizták a kivégzés megszervezésével és a kivégzés napjának meghatározásával. Az itéletet a julius 16-áról 17-ére virradó éjszaka hajtották végre. Julius 16-án este tiz órakor az egész cári család lent gyülekezett lakásuk udvarán. Ott volt a hajdani cár, a felesége, Alexej nevü fia, a leányai, dr. Botkin, a trónörökös ápolója és egy régebbi udvarhölgy, aki kitartott a család mellett. Mindnyájan rendes háziruhában voltak felöltözve, miután rendszerint későn szoktak nyugovóra térni. Felszólitották őket, hogy álljanak a falhoz. A ház parancsnoka, aki egyuttal a munkástanács megbizottja is volt, felolvasta a halálos itéletet és hozzátette, hogy a Romanovoknak nincs reményük a szabadulásra, meg kell halniok. A váratlan hir földresujtotta az elitélteket és csak a volt cár kiáltott fel ezzel a kérdéssel: — „Igy hát nem fognak minket máshova vinni? — Revolverlövésekkel teritették le az elitélteket, mindössze négy ember volt csak jelen a kivégzésnél, ők adták le a halálos lövéseket. Éjjel 1 órakor elszállitották a kivégzettek holttestét a városból a Palkina falu melletti erdőbe, ahol a következő napon el is égették őket. Bár a kivégzés a város központjában történt, mégis észrevétlen maradt. A lövéseket nem lehetett hallani egy automobilnak a lármája miatt, amely ient állott a ház előtt.

Petőfi-ünnepélyek az egész világon.

(Budapest Szilveszterkor ünnepli a költőt.)

Budapest. A Petőfi Társaság zárt ülést tartott, amelyen a november 26-iki és a szilveszteri nagy Petőfi-ünnep programmjával foglalkozott. Az ülésen *Szávay* Gyula főtitkár ismertette a külföldről és vidékről beérkezett jelentéseket. Magyarország majdnem valamennyi városa és községe rendez ünnepséget a költő születésének századik évfordulója alkalmából. Különösen nagyszabásu nak igérkezik Kiskőrös város Petőfi-ünnepélye. Ez az ünnepély Szilveszter-napján lesz. Kiskőrös városa ragaszkodik ahhoz, hogy a költő születésének pontos forduló ján, Szilveszterkor rendezze meg hódoló ünnepségét. Ugyancsak nagyszabásu ünnepség lesz Kecskeméten, ahol Petőfi nagyon sok időt töltött. Itt az ünnepség keretében előadnak egy egyfelvonásos szindarabot, amely Petőfi kecskeméti életének egy epizódját hozza szinpadra. Már ebben a hónapban megtartják az ünnepséget Nyiregyházán, Székesfehérváron, Vácon, Szombathelyen és Monoron.

A külföld minden jelentős kulturvárosából érkeztek jelentések a Petőfi Társasághoz, a melyek mind arról szólnak, hogy a külföldi tudós- és irodalmi társaságok is nagyszabásu ünnepséggel akarják méltatni Petőfi születésének emlékét. Többek között Párisból, Newyorkból, Berlinből és Stockholmból érkeztek ilyen bejelentések. Az amerikai magyarság is több nagy ünnepséget rendez és számos irodalmi előadással hódol a költő emlékének.

A budapesti ünnepségekkel foglalkozva, véglegesen megállapitotta a Petőfi Társaság a 26-iki diszelőadás programmját. Eszerint az elnöki megnyitó után Petőfin kivül *Gárdonyi* Géza halálával fog foglalkozni majd a Petőfi Társaság négy poétája: Móra Ferenc, Farkas Imre, Vértessy Gyula és Lőrinczy György felolvassák a költőhöz irt verseiket. Császár Elemér „Petőfi szerelmi költészete“ cimen tart előadást. Elhatározta a Társaság, hogy januárban nemzetközi matinét rendez, a melyen résztvesznek az összes külföldi képviseletek. E hónap folyamán a Nemzeti Szalónban a magyar képzőmüvészek Petőfi témáju müveiket állitják ki.

Rendelet.

A megejtett vizsgálat folyamán megállapittatott, hogy egyes rossz és nem becsületes munkások, akik a haza ellenségei által meg vannak fizetve azon célból, hogy a munkások között anarchikus szellemet terjesszenek, azt hitették el társaikkal, hogy az „Astra“-gyár militarizálása csak formai dolog, hogy ilyen eljárás nem törvényes; hogy nem lehet egy gyárat békeidőben militarizálni és több effélét. Hogy ezen hamis hitet a tulnyomóan idegen munkások előtt eloszlassam, kötelességemnek tartom a következőket megmagyarázni:

Ha az állam biztonsága vagy nagyobb szükségletei megkivánják, ezen esetben azon ország vezetői az általános vagy részleges mozgósitást, (mely magától értetődik maga után vonja a militarizálást) rendelhetik el, vagy ostromállapotot rendellietnek el, mely intézkedés által az összes polgári lakosság katonai hatalom alá kerül. Következőleg magától értetődik, hogy „kinek a sok van hatalmában, a keveset is megteheti“ ugy, hogyha az ország életérdekei megkövetelik, a kormánynak módjában van csak egyes intézményeket militarizálni, ha nem találja szükségesnek ezt az intézkedést az egész országra vagy az egész kerületre kiterjeszteni. A munkások tehát ne hagyják magukat hazug beszédek által félrevezettetni, hanem vessék alá magukat a hatóságok intézkedéseinek, amelyek amugy is a nem jelentkezőket karhatalommal kényszeritik munkába lépni és vessenek jól számot azzal, hogy mily sulyos következményeknek teszik ki magukat, ha nem engedelmeskednek rögtön a törvénynek. Igen sokan a munkások közül kijelentették és panaszkodnak, hogy nem mernek munkába jelentkezni, félvén a terrorizálástól. Mindenek előtt szégyen egy komoly és értelmes munkásra nézve, aki átérte a tegnapi háboru vesztedelmeit és nehézségeit, hogy hagyja magát megfélemliteni egynéhány csavargó által, akiket ki kell dobnunk a komoly munkások köréből. Egyébként tegnap is láthatták a munkások, mint tartóztattunk le a mühelyben öt bujtogatót, kik egyelőre börtönbe vetve, a kormánybiztos által átvéve a sibiuii (nagyszebeni) katonai börtönbe fognak átszállittatni, ahol „zendülésre való csábitás“ sulyos vádja miatt több évi kényszermunka büntetést fognak szenvedni. Ha tehát ily szigoru eljárás foganatosittatik majd azokkal szemben, akik erőszakoskodást követnének el engedelmes munkásokkal szemben. Különben is a katonai szabályok határozottan előirják, hogy rendellenes esetekben, *a katonai hatalom fegyverét köteles használni,* ugy, hogy azok, akik fenyegetőzni mernek akkor, amidőn a veszély távol van, elég gyávák ahhoz, hogy bőrüket megóvják. Példa erre a munkások ugynevezett „bizalmi férfiai“, akik félve attól, hogy mint bujtogatók és kihivók el lesznek itélve, idejekorán eltüntek, magára hagyván a munkások tömegét, hogy maga viselje a bujtogatók által felserkentett engedetlenség következményeit. Szerencsére kettő közülük elfogatott, a többi pedig a hatóságok által nyomoztatik és a munkásoknak alkalmuk lesz meggyőződni arról, hogy miként tudja a hadsereg a zendülő bünösöket megbüntetni. A munkások ne féljenek tehát a terroristáktól. A kormánybiztos vizsgálata meg fogja állapitani a zendülőket és amellett, hogy be fognak záratni, a katonai törvények által szabott hosszu és kemény büntetést állván ki, még egyszersmind ki lesznek zárva az állam vagy az attól függő gyárakból. Idegenek, kik hasonló büntényt követtek el, kiutasittatnak az országból.

Megmagyarázván a munkásoknak a fentieket, semminemü engedményt nem adhatok és mint utolsó kedvezményt a következőképpen határozok:

1. Mindazon munkások, akik akár önként jelentkeznek, akár karhatalom által vezettettek elő, ha hétfőn, azaz folyó évi november hatodikán reggel 8 órakor a gyár mühelyeiben lesznek, nem adatnak át a törvénynek.

2. A VII. hadtest kormánybiztosa fel lett szólitva, hogy elfogatási parancsot adjon ki és a sibiuii (nagyszebeni) fogházba tétesse mindazokat, akik hétfőn reggel nem fognak szolgálattételre a gyárban jelentkezni, megszerkesztvén róluk a szökevényi okiratokat, az országban történt szökés miatt, mely büntény sulyositva lett katonai parancs elleni ellenszegülés vétségével.

3. Az „Astra“-gyár katonai parancsnoka karhatalommal fogja mindazokat kiemelni és Sibiuba (Nagyszebenbe) fogja vitetni, akik visszatérve a mühelyekbe a legkisebb zendülést kisérelnék meg, vagy az engedetlenség jelét adnák.

Fenti intézkedéseimet azon tanáccsal fejezem be, hogy a munkások ne tegyék ki magukat sem az ideiglenes elzáratásnak, mely az elitéltetésig soká tart, sem pedig a katonai törvények által kiszabott büntetéseknek, hanem feleségeikre és gyermekeikre gondoljanak és gondolják meg, hogy az engedetlenek sorsa a legszomorubb. Az „akkordmunka“ rendszer kezdetétől, mely a CFR. minden munkása által áldottnak mondatik, mert többet jövedelmez, mint a napi fizetés, kérni fogom a CFR. vezérigazgató urat, hogy látogassa meg az „Astra“-gyárat. Akkor meg lesznek kérdezve — de nem a bizalmi férfiak, akik el fognak háritani maguktól ilynemü megbizatást, — hanem minden mühely legidősebb munkása, hogy a lehető legnagyobb kedvezmény adassék meg a munkások érdekeit illetőleg.

Ezen rendelet a gyár igazgatósága által román, német és magyar nyelven a gyár kapui előtt és minden mühelyben ki lesz függesztve és mint röpirat ki lesz osztva a munkások között a katonai parancsnok belátása szerint. Arad, 1922. november hó 4. A CFR. Vezérigazgatóság Katonai Parancsnoka

General (ss) *Popovici.*

— **Beomlott menyezet.** Tegnap este a Str. Gavra (Csernovits Péter-utca) 24. számu házban egy szoba mennyezete beomlott. A tüzoltóság a mentőkkel együtt kivonult a helyszinére, de dolguk nem akadt. Szerencsére nem történt különösebb baj, mert a szobában nem tartózkodott senki.

Tisza sirjánál.

(Gyászünnepély Gesztén.)

BUDAPEST. November harmadikán gróf *Tisza* István geszti temetésének évfordulóján nagyszabású gyászünnepség volt Gesztén. Az ünnepségen a Kormányzót *Horthy* István lovassági tábornok képviselte, a kormány koszoruját *Rakovszky* Iván belügyminiszter, a nemzetgyülését *Szcitovszky* Béla alelnök helyezte a sirra. A Tisza huszárezred küldöttsége *Ujfalussy* Gábor ezredes vezetésével jelent meg, a Tisza emlékbizottság is nagyobb küldöttséggel képviseltette magát. A küldöttségek először Tisza István özvegyénél tisztelegtek, majd a Tisza család tagjaival a sirboltba mentek, a hol *Szász* Károly volt képviselőházi elnök mondott emlékbeszédet. Utána a debreceni tudományegyetem rektora tett fogadalmat, hogy a Tisza nevét viselő tudományegyetem mindig követni fogja Tisza példáját. *Ravasz* László a református püspök imájának befejezése után még a különböző küldöttségek szónokai mondottak beszédet, amelyek után az ünnepség véget ért.

Vilmos esküvője előtt.

(Haragszik az extrónörökösné. — A Hohenzollernek eladogatják ékszereiket.)

BERLIN. A B. Z. am Mittag Doornba küldött különtudósitója, aki jelen lesz a német excsászár holnapi esküvőjén, a következőket jelenti lapjának: Doornban mindössze két szálloda van. Ezek zsufolva vannak vendégekkel, köztük olyanok is akadnak, a kiket a császár meghivott, de a kastélyban nem tudott ellhelyezni. A császár gyermekei közül nem mindegyik vesz részt az esküvőn. Atávollevő két *Eitel Frigyes* fogja képviselni. Az extrónörökösné még haragszik és nem tudták rábirni, hogy résztvegyen az esküvőn. Az extrónörökös megjelenése még kétséges, mert még nem épült fel a legutóbbi baleset következtében szenvedett sérüléseiből. Megjelennek az esküvőn: *Vilmos* excsászár fivére *Henrik* herceg, a hesseni hercegnő és a menyasszony három nővére.

BERLIN. Szociáldemokrata körökben nagy a felháborodás, a miért az excsászár nyolcszáz millió márka értékü nászajándékot adott menyasszonyának. Interpellálni akarnak a birodalmi gyülésen és figyelmeztetni akarják a kormányt, hogy az excsászár az értékes brilliánsokból álló nászajándékot Németországból Hollandiába akarja kivitetni. A Vorwärtz rámutat arra, hogy a nászajándékokat készitő ékszerész ellen gyémántcsempészés miatt már volt eljárás folyamatban. Az excsászár elhunyt felesége ékszerét, amelyet annak idején esküvője alkalmából Szilézia tartománytól kapott, átalakittatta nászajándékul. Ez csodálatos szépségü brilliáns. Vilmos egyébként az excsászárné ékszereiről lemondott a gyermekei javára és csak a személyes emlékeket tartotta meg, köztük ezt az ékszert is. A császári ház tagjai négyszázezer márka évjáradékot kapnak, amiből ma Németországban lehetetlen nagyobb háztartást vezetni. A Hohenzollernek, hogy megélhessenek, eladogatják ékszereiket, a külföldi uralkodók, keleti fejedelmek ajándékait, keleti rendjelek kitörött gyémántjait.

Halottak napja az Aranykéz-utcában.

— Cziffra Lajosné szökése a szegényházból. — Redermacher Pál esete. —

A halkszavu, finom tónusu német iró, Hermann *Hesse* remekbekészült novellája, amelynek cime „A nap alatt", jutott eszünkbe, a mikor ma délután künnjártunk Aradváros szegényházában. A német novella őszi hangulatban egy menhelyet ir le. A permetező novemberi eső összeterelte a meleg szobában az életnek azokat a legurult rokkantjait, akik ma a szegényház főzelékét eszik. *Czakó* Lajos kalauzolt, a szegényház jelenlegi felügyelő-gondnoka, 1863. óta, amikor Arad város szegényháza felépült, a harmadik felügyelője ennek az intézetnek. Bent a szobában — egy férfiterem, — sürü pipafüst, 22 vaságy, az esőben ázott, penetráns, régi rongyok orrfacsaró szaga. Katzenjámmeros nap van ma. Mindszentekkor és halottak napján kimenőt kaptak az aradi szegényház öregjei. Haladván a Halál felé, maguk is szerették volna látni azokat, akik már elérték a Halált és ezért ugynevezett „temetői szabadságot" kértek. Talán egy uj német regényiró tollára való téma lenne megirni azt, *hogy a halottak napjára érvényes kimenőt tizenegy asszony és tizenhat férfi valóságos békebeli lumpolásra használta fel.* A huszonhét kimenős közül *egyetlen egy se ment a temetőbe.* Ki korcsmába, ki moziba, egyik-másik talán szinházba is, de a Halál helyett, amihez már közelebb vannak mindannyian, mint az élethez, mégis az életet keresték fel. Pálinkában, filmen és szinpadon. Ez most már elég lesz a jövő évig, amikor talán megint lumpolni lehet halottak napján.

(Szökik Cziffráné.)

Van odabent az Aranykéz-utcában egy öreg ötvenöt éves asszony, aki nemrég megtért. Ezt ugy kell érteni, hogy régóta tagja már ezeknek az aradi elkallódottaknak, de egyszer megunta a szegényházat és megszökött. Három hónapig hentergett kinn a városban, lebujokban, butikokban, mindenféle éjszakai lokálban, amig aztán megtért és visszajött. Büntetésből nem kapott kimenőt halottak napján. November elsejéről másodikára virradó éjjel átmászott a keritésen és ezzel a lendületes akcióval kétségtelenül rácáfolt ötven öt éves korára. Még lendületesebben cáfolt másnap egy bérkocsis, aki a szökött Cziffránét *holtrészegen* hozta vissza kiindulási helyére. Most cellában van. Semmi se hiányzik neki, csak a pálinka.

(A legrégibb lakó.)

A szegényház legrégibb lakója ma *Redermacher* Pál, aki hatvannégy éves és tizennyolc esztendeje van benn a szegényházban. — Mint korelnök, ő a szegényházi szolga, akinek természetesen külön koszt jár, megkülönböztetett bánásmód, de ezzel szemben kötelezettségei is vannak. Ő az összekötőkapocs a szegényház és a szegényházi adminisztráció között a városnál. Ránézve is fontos dátum ezév november másodika, mert ekkor mult tizennyolc éve az ittlakásának.

(A „lóvonatjegy.")

Azok között, akiket felelősségre vont *Czakó* Lajos a halottak napi lumpolásért, természetesen nem hiányzik *Király* Pista sem. Az „öreg ur", aki még mindig „titkárt" tart magának és aki még mindig szorgalmasan állitja ki a *„Magánirodalmi Védnök Egylet Aradon"* cimü fantasztikus önfelsegélyző intézet számozott nyugtáit, a lumpolás éjszakáját egy eredeti „lóvonati jeggyel" igyekezett megcáfolni. A lóvonatjegy külső felére pontosan rávezette a kocsiszámot, a kalauzszámot, a napot, a percet és a másodpercet, amelyben felszállt a „lóvonatra" és kiment a temetőbe. Hogy ott volt-e, azt nehéz kideriteni, de hogy egy Ilés-utcai kocsmában az aradi védnökegylet javára *adós maradt száztiz lei* pálinkapénzzel, az tény. Most vele együtt penitenciát tartanak a szegényházjak. Egyelőre három hétig nincs kimenő. Bár, a hogy mi Cziffránét ismerjük, még a cella falán is körösztülmászik azért a kis gabonapálinkáért.

Birtokfelosztások.

(A szabadhelyiek elutasitott kérelme.)

A megyei agrárreformbizottság ma délelőtt tárgyalta özvegy *Schwarzné* 57 holdas paulisi birtokának kisajátitási ügyét. Özv. Schwarzné birtoka azért esik a kisajátitási eljárás alá, mert Schwarzné nem maga müveli és nem is maga müveltetti földjét. A mai tárgyaláson özv. Schwarzné képviselője kérte, hogy ne sajátitsák ki a birtokot, mert az a maga teljességében bekeritett kert. Ezzel ellentétben a járási agrárbizottság jelentése azt állitja, hogy a birtok elaprózott és egyáltalán nincs kertjellege, de be sincsen keritve. A megyei agrárbizottság elrendelte a helyszini szemlét. Szabadhely község lakosai azt kérték, hogy az agrárreformbizottság sajátitsa ki számukra a község tulajdonát képező birtokot és azt ossza fel. A kérelmet a járási agrárbizottság első fokon elutasitotta és most fellebbezés utján a megyei agrárreformbizottsághoz került az ügy. A megyei bizottság arra való tekintettel, hogy a községi birtok a község tulajdonát képező tenyészállatok fejlesztésére, legeltetésére szolgál és egyéb községi célokra szükséges, helybenhagyta az elsőfoku itéletet és ezzel elutasitotta a szabadhelyi lakosok kisajátitási és felosztási kérelmét.

Mussolini rendet teremt.

Róma. Mussolini miniszterelnök levelet intézett a római katonai parancsnokhoz, amelyben megköszöni, hogy a helyőrség tisztikara tüntetést szándékozik tiszteletére rendezni, de az az óhajtása, hogy a bármely oldalról rendezendő tüntetések elmaradjanak. A nemzeti hadseregnek nem szabad sem tetszését, sem nemtetszését nyilvánitania. A hadseregnek kizárólag az a feladata, hogy *mindenkor hűséges és engedelmes legyen,* ebben van ereje, nagysága és dicsősége.

Chiasso. A *Corriere della Sera,* amely ma először jelent meg ismét vezércikkel, követeli, hogy Mussolini *állitsa helyre minél előbb a sajtószabadságot.* A lap emlékezteti Mussolint arra, hogy azért inditotta meg a forradalmat, hogy megteremtse a törvények uralmát. Hasonló értelemben ir a többi lap is. Csak az *Idea Nazionale* helyesli fentartás nélkül az uj kormány politikáját.

Chiasso. Amikor a fascisták elvonultak az általuk megszállott turini munkáskamarából, *föl akarták gyujtani az épületet,* de csak néhány szobában támadt tüz. Elvonulásuk előtt kikötötték, hogy az épületre egy hónapon át az olasz lobogót kell kitüzni. A milanoi rendőrség az *Avanti* szerkesztőségének a fascistáktól elpusztitott épületét *visszaadta a ház tulajdonosainak.* Ama fascisták közül, a kik az Avanti megostromlása alkalmával megsebesültek, ma ismét meghalt egy ember.

Páris. A *Petit Parisién* római jelentése szerint politikai körökben kijelentik, hogy *Mussolini* a párisi olasz nagykövet ügyét miniszertanács elé viszi és gróf *Sforza* elmozditását fogja kivánni, amiért a francia ujságokkal közölte azokat *a szigoruan bizalmas és sifrirozott táviratokat,* amelyekben lemondását kérte. Az egyik nacionalista képviselő ebben a kérdésben már interpellációt nyujtott be a kamarában.

Róma. Mussolini kijelentette, hogy politikájának egyik főfelada ta az lesz, hogy az államháztartást renbehozza. Ebből a célból elsősorban arra fog iparkodni, hogy az adók beszedését igen szigoru eszközökkel hajtsa végre, mivel semmiesetre sem tartja meg engedhetőnek, hogy az adók a maiaknál magasabbra emeltessenek, ami tönkretenné a vállalkozási szellemet és az ipart. Az adóeltitkolókat és mindazokat, akik az adófizetés alól bármely ürügy alatt kibujnak, a legnagyobb szigorusággal fogják büntetni

HIREK.

A kocsis meghal.

(Szemtanu voltam!)

Ma délben, amikor haza felé mentem, a kocsiuton mellettem trappolt el egy urifogat és a lovak összespriccelték sárral a nadrágomat és én erre azt mondtam a kocsisnak, hogy marha, de a kocsis nem hallgatott rám hanem ugy trapban lekanyarodott a Maros mellé és ugy trappban belehajtott a vizbe és egyszer csak azt látom, hogy se kocsit nem látok se lovat, se kocsist. Azt látom, hogy az ára dó Maros piszkos habokat vet fel a fenekéről, valami olyant, mintha megnyomnák az ember hasát valamiképpen és halálhab buggyanna ki a száján. És látom, hogy emberek mennek a viz mellé és hallom, hogy valaki azt kiáltja a vizen: „Jaj édes anyám"- és látok még két halálmeredt kezet felbukkani a vizen . . . . Az emberek közül beleugrik valaki a vizbe, kést vesz elő, vagdalkozik vele a viz alatt és egy szerre felbukkan egy lófej, csak egy fél lófej, vagyis egy lóorr, a mely az élet friss levegőjét hörgi magába. Uj emberek lépnek a vizbe, köztük Heskovits Sándor hidőrségi parancsnok és a fekete ló egyszer csak a parton van. Elnyulik a füvön a szemeit lehunyja, az oldalán látom, hogy a szive ver, a vére melegen meg-megremeg a bőre alatt, él, ő is érzi, hogy él és felnyög mintha kacagna egy kicsit. És a többiek? . . . Azok ott vesztek. A ló, a kocsi, a kocsis, vagy ahogy tetszik, a kocsis, a ló, a kocsi, mert mindegy ez már a rájuk hulló sárga iszapban: ugyis testvérekké váltak.

A kocsi, a kocsis és a lovak: Arad város tulajdonai voltak, köz tulajdonok és a kocsis, aki mielött megfulladt azt kiáltotta: *jaj édesanyám,* — még csak 18 éves volt és azért hajtott bele a Marosba, hogy a sár lemosódjék a hintóról...

Nagy Dániel.

— **A rendőrigazgató itthon.** Megirtuk, hogy Andreescu P. rendőrigazgatót és családját az elmult héten megmarta egy veszett kutya. Andreescu családjával azonnal Jassyba utazott, ahol a Pasteur-intézetben beoltották őket. Andreescu családjával ma Aradra érkezett és az igazgató ma délelött elfoglalta hivatalát.

— **Németországban drágul a posta.** Berlin. A birodalmi tanács hozzájárult a postatarifa száz százalékos felemeléséhez. Az emelés november 15-én lép életbe. (Rador.)

— **Horthyné nyomorakciója.** Budapest. Vass József népjóléti miniszter ma nyilatkozott a Magyar Hirlapnak Horthy Miklósnénak, a kormányzó nejének a nyomorakciójáról. A miniszter hangsulyozta, hogy az a törekvés, hogy az arra szorulókat ruhához és lábbelihez juttassák, a kerületekben levő népkonyhákat üzemben tartsák és ujakat is állitsanak fel, a szükölködőket fütőanyaggal és élelmicikkekkel lássa el rendkivül olcsó áron és a középosztály asszonyait házimunkához juttassa.

Elhalasztották az Acsev. átvételét.

—(Koromzay vezérigazgató sikeres intervenciója. — Mosoiu miniszter tárgyalni fog.)

Aradváros egész közönségét érinti a kormánynak az a terve, hogy állami kezelésbe veszi az *Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak vonalait.* Most illetékes helyről azt az információt kapjuk, hogy *Koromzay* Frigyes Acsev. vezérigazgató intervenciójára *Mosoiu* közlekedésügyi miniszter kilátásba helyezte a minisztertanács rendeletében foglalt határidőnek, az az november 15-ének a *jövő év február 1-ére való kitolását.* Kilátásba helyezte egyuttal azt is, hogy ezen idő alatt a társasággal a további lépések iránt tárgyalásokba óhajt bocsátkozni és a tárgyalások eredményétől fogja vég elhatározását függővé tenni. Információnk szerint az állami üzembe vétel főoka a kisjenő—szalontai vasut közeli üzembehelyezése, mert az állam nem tartja megengedhetőnek, hogy ez a fővonal jellegével biró vasut egy magánvasut vonalain haladjon. Ugy ez, mint a többi függő kérdés a legközelebb meginditandó tárgyalásokon fog elintézést nyerni.

— **Törvény elé állitják Constantint.** Athen. Dusmania vezérkari főnököt a hadbiróság felmentette az alól a vád alól, hogy része van a görög hadsereg katasztrófájában. A hadbiróság Constantin királyt meg fogja idézni a tárgyalásra és ha meg nem jelenik, in contumatiam fognak felette itélkezni.

Athen. Megállapitották András hercegnek a kisázsiai görög hadsereg katasztrófájában való bünösségét. András herceg a siningariai ütközetben a harmadik hadtest parancsnoka volt és a vezérkar intézkedései ellenére is megkezdte a harcot. Papoluosz tábornok kijelentette, hogy ha András herceg nem a király fivére lenne, akkor haditörvényszék elé állitanák.

— **A kultuszminiszter az unitáriusokhoz.** Cluj (Kolozsvár.) Az unitárius egyház főtanácsa üdvözlő táviratot küldött üléséről a kultuszminiszternek. Most érkezett meg Ferenc József unitárius püspökhöz Banu miniszter válasza, amely igy szól: Hálásan köszönöm a kifejezett érzelmeket. Kérem bizzanak a román állam vezetőségének magatartásában, mert ez továbbra is garancia marad arra nézve, hogy semmi sem fogja akadályozni a nemzeti kisebbségek kulturájának fejlődését. A mi álláspontunk nemcsak jogokat, de kötelességeket is jelent, amelyektől nem lehet eltérni. Legyenek meggyőződve, hogy bármely román kormány részéről minden körülmények között és minden érdekük tekintetében védelemre fognak találni. (Rador.)

— **Felemelték a villany árát.** Arad város tanácsa ma délelött foglalkozott a villanygyár előterjesztésével, amely szerint a munkabérek és a szénárak emelkedése következtében a villanyáram fogyasztási költségének emelésére van szükség. A városi tanás az előterjesztésre hektovattonként 20 bani áremelést engedélyezett.

— **Átutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)**

— **Letartóztatott vásári tolvaj.** Az aradi államrendőrség ma délelött letartóztatott egy Krisán Florica nevű hatvannyolc éves asszonyt, aki egy vásári textilárustól husz méter vásznat lopott. A tolvaj asszony bevallotta, hogy a lopott vásznat a Thököly-téren egy zöld bódéban rejtette el, ahol a rendőrség meg is találta. Krisán Florica hasonló lopások miatt már tizenhatszor volt büntetve. Átkisérték az ügyészség fogházába.

— **Nitti Amerikába megy.** Róma. Nitti volt miniszterelnök, a magyarbarát olasz politikus legközelebb amerikai felolvasó körutra indul.

— **A lupényi bányamunkások szerződése.** Megirta az Aradi Közlöny, hogy a lupényi bányamunkások uj kollektiv szerződést akartak megkötni a bányaigazgatósággal. Miután egyes pontok felett nem jött létre megegyezés, a munkaügyi miniszterium Aradról kirendelte Popescu munkafelügyelőt a vizsgálat lefolytatása végett. Értesülésünk szerint a tárgyalások már annyira előrehaladott stádiumba jutottak, hogy Popescu munkafelügyelő néhány nap mulva visszaérkezik Aradra, ahol ismét elfoglalja hivatalát.

— **Vizsgálat a hadügyminiszteriumban.** Bucuresti. Mardarescu hadügyminiszter vizsgálatot inditott a hadügyminiszteriumban a katonai behivások ügyében elkövetett visszaélések ügyében. (Rador.)

— **A fegyverszünet ünnepe.** London. November 11-én, a fegyverszünet megkötésének negyedik évfordulóján az egész angol birodalomban két percig szünetelni fog a munka. Ez idő alatt és után minden a legteljesebb rendben fog maradni (Rador.)

— **Egy film ellen.** Budapest. Az Orleansi szüz cimü mozidarab miatt a főváros legközelebbi ülésén Kazay László fővárosi bizottsági tag interpellálni fog. Kifogásolni fogja, hogy ez az amerikai film hátborzongató jeleneteivel, — amelyek közül különösen kimagaslik ezzel a tulajdonságával a máglyán való elégetés jelenete, — idegromboló hatásu. Kérni fogja a film előadásának betiltását.

— **Magyarország közélelmezési államtitkára.** Budapest. A hivatalos lap mai száma közli báró Prónay György képviselőnek közélelmezési államtitkárrá való kinevezését.

— **Plágium vádja Einstein ellen.** Kopenhága. Stockholmból jelentik, hogy a svéd tudósok körében mozgalom indult meg, hogy a fizikai Nobel-dijat ebben az évben Einsteinnak, a relativista elméletéről hiressé vált professzornak adják. A stokholmi egyetem egyik tanára energikusan fogott hozzá e terv megakadályozásához, mert szerinte Einstein a vele kapcsolatosan ismertetett elméletet plagizálta. Nem ő az első, aki ezzel az elmélettel foglalkozik. Einsteint sem kiváló tudósnak, sem becsületes embernek nem lehet nevezni. (Rador.)

— **A vaggonfosztogatás.** Megirta az Aradi Közlöny, hogy az államrendőrség nagyszabásu vaggonfosztogató bandát tartóztatott le, amelynek egyik vezetője Sztán Tódor aradi vasuti váltóőr. A nyomozás során Sztán Tódor pincéjében a rendőrség körülbelül 20 ezer lei értékü parcellánedényt talált. Az edényeken keresztbefektetett kalapácsjelzés van. Sztán Tódor vallomása szerint az edényeket készpénzért vásárolta. A rendőrség valószinünek tartja, hogy az edények szintén vaggonfosztogatásból származnak. Ezuton felhivja a rendőrség azokat, akiknek a fenti jelzésü edényeik hiányzanak, jelentkezzenek Rasztig István csoportvezető detektivnél.

— **Gyermekek örömére a Nővédelmi Hivatal** legközelebb ismét rendez mesedélutánt.

— **Poloska sok van,** Lovas lakástisztitó csak egy van Str. Oituz (Illés-u.) 30a.

— **Déryné szerelmi csalódása,** Mindenki tud hypnotizálni, Egy derék feleség, Kurta szoknya — hosszu szoknya, Főzőcske, Cionista mesék, Toader Julian képkiállitása, Szenzációs hirek, Tréfás apróhirdetések, stb. cimü érdekes cikket közöl az „Aradi Fáklya" mai legujabb száma.

— **Kath. gimnáziumi diáksapkák** 85 leiért rendelhetők Schäffer és Cristeánál.

— **Tánciskola.** Gencsyné tánctanitónő II-ik tánctanfolyamára a beiratkozások megkezdődtek lakásán gróf Károlyi-u. 7., I. Haladók részére vendégóra minden vasárnap este.

Az aradi Petőfi-ünnep.

(A Kölcsey Egyesület első zsurja.)

Az egész müvelt világ minden nemzete kiveszi részét abból az ünneplésből, amellyel a halhatatlan fiatalság, az emberi határokon tul magasult szerelem és a faji jellegé ben is internacionális szabadságvágy ihletett apostolának áldoz. Az aradi Kölcsey Egyesület e hó 12-én, vasárnap este tartja első zsurja keretében a Petőfi ünnepélyét, s olyan müsort igyekezett összeállitani, — benne *Bérczy* Lajos főtitkár előbeszédével, *Krenner* Miklós dr. magas esztétikai szinvonalu értekezésével, a Filharmonikus Egyesület Hunyadi nyitányával, *Wiesenbacher* József müvészi énekszámaival és a katolikus gimnázium vegyes énekkarával, — a mely mindenkép méltó legyen a legnagyobb magyar lirikus emlékéhez. Egyik kimagasló száma lesz az estének *Csányi* Mátyás szinházi karmester ez alkalomra irt „Falu végén kurta korcsma" daljátéka. Csak Csányi mester szokott szerénysége jelölhette ezt a kis mestermüvet, ezt a miniatürbe süritett kis operát daljátéknak, mert akiknek eddig alkalmuk volt hallani, olyan Petőfi inetrpretátori képességeket láttak benne, ami ujabb és csak megerősitő tanuság tétele ennek az izig-vérig muzsikális ember talentumának. A kis operát, melynek főszerepét *Barics* Gyula fogja énekelni, maga Csányi Mátyás tanitja be.

Gyermekgyilkosság Aradon.

Eljárás egy gyári munkásnő ellen.

Vérlázitó kegyetlenséggel végrehajtott gyermekgyilkosság történt az éjszaka folyamán Aradon. *Hoff* Anna textilgyári munkásnő, aki már hónapok óta családi eseménynek nézett elébe, ma reggel nem ment be a gyárba dolgozni. Ismerősei meglátogatták a gyár közelében levő lakásán, ahol Hoff Anna betegen feküdt. Látogatóinak azt a felvilágositást adta hogy gyermeke halva született. Azonban arra a kérdésre, hogy a gyermeke hol van, zavaros és kitérő feleleteket adott. A szomszédoknak gyanus volt az eset és a suttogások hamarosan a rendőrség fülébe jutottak. Még a délelőtt folyamán megindult a vizsgálat. Hoff Anna kihallgatása alkalmával mereven elzárkózott a kérdések elől. A rendőrség felkutatta az egész épületet és hosszas keresés után megtalálta a csecsemő holttestét a ház egyik félreeső helyén. Az orvosi vizsgálat valószinünek tartja, hogy a gyermek élve született és az anya vagy előzőleg megfojtotta, vagy pedig élve tette a félreeső helyre. Ennek a bizonyságát a holnap délelőtt megejtendő boncolás fogja kideriteni. Hoff Annát a vármegyei közkórházba szállitották és felgyógyulása után gyermekgyilkosság büntette miatt megindul ellene az eljárás

---

EZ ARAD!

*

Pucinak, a Városi kávéházban

Puci, kétségbe vagyok esve. Mit pucicomázzam, ti tegnap a Városi Kávéházban az igazi jazz-band-et akartátok imitálni. Én nem szeretnélek benneteket, a Nép egyszerü zenészeit, a nyilvánosság előtt meggyanusitani, de az az érzésem van, hogy kék gőzötök sincs róla, mi az a jazz. Hiszen lehet, hogy muzsika az is. Én például Belgrádban hallottam legutóbb egy eredeti amerikai jazz-bandet, azt éreztem, hogy igazán benne ordit, zokog, vijjog és csörömpöl a ma minden idegtépő zivatara. Van rezón a jazz-band-ban is, mint a hogy az expresszionizmusban is akad, zenében, költészetben, pikturában. De ennek a jazz-nek egy fránya fortélya van: csak az csinálja, aki ért hozzá. Ellenkező esetben hasznos lenne hidegvizkurával összekötni. Minden taktust egy tussal befejezni. Nem egy meleg zenei tussal, hanem egy hideg vizivel. Azonkivül kétlem, hogy abban, a mit Ti csináltatok, taktus is volt. Szomoru aktus volt az a taktus. Pucikám, kis, rövidre nyirt, régóta lekonyuló hajamszála az égre kiáltott, amikor Ti a jazz-bandet imitáltátok. Milyen konyhaedényt, vagy más, nappali edényeket használtok éjjelenkint ehhez az utánzáshoz? És mit vétett nektek ez a szegény, kifosztott, meggyötört és üdülni akaró kávéházi publikum, hogy slágverket csináltok a palacsintasütőből és trombitát jó nagyanyátok esernyőnyeléből és ha már a nyelésnél tartunk, miért nyeljük le mindezt szótlanul? Nyilván, ha ti a palacsintasütőt nagydobnak látjátok, akkor nekem is jogom van az eget nagybőgőnek nézni, vagy hárfát látni a Göncölszekere rudján. Fujjatok takarodót erre a jazz-bandre, kérlek!

A gyöngyvirágszag se rossz, meg a fokhagymás rostélyos se utolsó. De a fokhagymaszagu gyöngyvirágot, vagy a gyöngyvirágszagu rostélyost még igy, szerényen degenerált hátgerinccel se tartom emészthetőnek. Maradj meg Pucikám a klarinetszóló mellett, esernyő és palacsintasütő nélkül. Ne vedd el a klarinétvágyunkat, pucirógatunk szeretettel. Pucimborád: *(f. t.)*

Az exkirály legrégibb végrendelete.

(Összesen három végrendeletről tudnak — Politikai természetü rendelkezések nincsenek. — Az 1917-es végrendeletet a bécsi biróság napirendre tüzte.)

Bécs. Az elhunyt exkirály végrendeleteiről a legutolsó napokban ellentétes hirek keltek szárnyra, köztük egy rosszhiszemü közlés — prágai forrásból — élénk feltünést és visszhangot is keltett magyar politikai körökben. Ama hirekkel kapcsolatban, hogy egy eddig ismeretlen végrendeletet — fontos politikai rendelkezésekkel és állásfoglalásokkal — legközelebb Bécsben felbontanak, illetékes és a királyi család ügyészét hivatalból ismerő helyen megállapitják, hogy a bécsi első kerületi járásbiróságon (Bezirksgericht I.) valóban őriznek még egy felbontatlan végrendeletet az elhunyt uralkodónak császár és király korából, 1917-ből Wienben kelt testamentumát. Ennek a legrégebbi és még fel nem bontott végrendeletnek az ügye kavarhatta fel az ellentétes hireket és keltette életre a legkülönbözőbb kombinációkat, amelyeknek most egyszer s mindenkorra végükszakad, mert hiteles értesülés szerint, a bécsi első kerületi járásbiróság, mint hagyatéki biróság november folyamán tárgyalásra tüzte ki az 1917-ből kelt végrendeletet.

A forrás szerint a november folyamán felbontásra kerülő és IV. Károly császár és király korából való 1917-es végrendeleten kivül még egy végrendelet van az 1921 októberi napokból és egy 1922-ből Funchal szigetéről. — Az előző információ helyességét meg erősiti ez a legujabb is, amennyiben megállapitja, hogy ez a két végrendelet semmiféle politikai kérdéssel nem foglalkozik és semmiféle politikai rendelkezést nem tartalmaz. Kizárólag családi és gyámkérdésekkel összefüggő intézkedésekről szól. A felbontásra kerülő 1917-es végrendelet tárgyalása nyilvános lesz és igy ezzel a végrendeletek körül támadt ellentmondó hiresztelések megszünnek. Lehetséges, hogy a bécsi első kerületi járásbiróságon a későbbi végrendeletek is felolvasásra kerülnek, ha a királyi család jogi képviselője ezt a kivánságát előterjesztené, aminthogy az 1917-es végrendelet felbontása is az uralkodócsalád illetékes tagjának kezdeményezésére kerül napirendre. Ez a hiteles tényállás az exkirály sokat pertraktált végrendeletei körül.

Irodalom, müvészet

Szendrey Ujházyt alakitja.

Az aradi szinház december havában meleg és bensőséges ünnepet ül. Feleleveniti *Constantin abbét*, a budapesti magyar Nemzeti Szinháznak ezt a felejthetetlen müsordarabját, amit a halhatatlan mesternek, Ujházy Edének csodálatosan müvészi alakitása emelt ki a köznapi sikerek rubrikájából a klasszikus szinészi produkciók magaslatára. *Ujházy* Ede halála évfordulóján, jubileumi emlék-előadásnak tervezi a szinház a Constantin abbé szinrehozatalát. A cimszerepet — és ez éppen az eset zamatos müvészi pikantériája, — *Szendrey* Mihály, az aradi szinház melegszivü, érdekes müvésze alakitja majd. Az Aradi Közlöny munkatársa érdeklődött a *Constantin abbé* előadása iránt Szendreynél, aki az alábbi jellemző feleletet adta:

— Igen, el fogom játszani Constantin abbét, mert szivem szerint való feladatnak tartom. Ujházy Edével évek meleg és intim barátsága kötött egybe. A Constantin abbát számtalanszor láttam tőle. Igen, bevallom: készülök arra a müvészi merényletre, hogy ha Aradon felelevenitjük a darabot, én *Ujházyt utánozni fogom a Constantin abbé szerepében.* Vagy is: nem magamat és nem a Constantin abbét fogom játszani, hanem *Ujházy Constantin abbéját.* És a nagy kolléga halálának évfordulóját, ugy érzem, alig lehet méltóbban megünnepelni, mint ugy, ha akad valaki, aki az ő halhatatlan müvészetének a kópiáját adja és legalább az illuzióját kelti majd az ő Constantinjának.

Közönség és müvészek egyaránt kiváncsian várják most a Szendrey—Ujházy—Constantin a szinpadon . . .

* **Heti müsor.** Hétfő: János vitéz. C bérlet. Kedd: Hamburgi menyasszony. A. bérlet. Szerda: Elveszett paradicsom. Bemutató. B. bérlet. Csütörtök: Elveszett paradicsom. C. bérlet. Péntek: Aranyvirág. Uj betanulással. A. bérlet. Szombat d. u.: Falurossza. Barics Gyula felléptével. Este 7 és fél órakor: Aranyvirág. B. bérlet. Este 10 órakor: Tyukketrec, csak felnőtteknek. Vasárnap d. u.: Orfeusz a pokolban Este: Piros bugyellária. C. bérlet.

* **A szombat esti** Petőfi-ünnep után vasárnap délután, vasárnap este, a közóhajnak engedve hétfő este is megismétli a szintársulat a János vitéz előadását. Petőfi Sándor, a legmagyarabb költő százesztendős emlékét impozáns módon ünnepli meg Arad közönsége s a szinház igazgatósága csak azért tartja hétfőig műsoron a darabot, hogy az aradi ünnepségeken mindenki részt vehessen. Iluska szerepét Horváth Mici, Kukoricza János szerepét pedig Galetta Ferenc játsza. Az előadások érdekességét nagyban emeli az, hogy Bagó szerepét Barics Gyula játsza.

* **Magyaros zenéjével,** alakjaival nagy feltünést keltett az idény legkiválóbb operett-ujdonsága: a Hamburgi menyasszony. A nagy érdeklődésre való tekintettel kedd este megismétli a darabot a szinház.

* **A Molnár-premiér.** Budapest. A péntek esti Molnár-bemutatót a Magyar szinházban a közönség zajos ovációval fogadta. A sikerben nagy része van a szinpad gyönyörü képeinek és a szereplők nagyszerü játékának. A szerzőt minden felvonás után sokszor a lámpák elé szólitották. A mai lapokban megjelent kritikák hangja még soha nem észlelt eltérést mutatott. Megállapitható azonban, hogy még a Molnár-rajongó kritikusok is magyarázni igyekeznek az egyes helyzeteket. Különösen a ravataljelenetet, amit a kritikák legnagyobb része bántónak, cinikusnak, visszataszitónak és danse macabre-ba valónak mond. A női főszerepet Darvas Lili, a többi szerepeket Törzs Jenő, Báthory Giza, Péchy Blanka, Körmendy és Stella játszották.

* **N. Opre Jenny** mielőtt külföldi hangversenykörutját megkezdi, egy önálló hangversenyt rendez Aradon folyó hó 18-án a Kulturpalotában. Ezen a hangversenyen, értesülésünk szerint, dr. Szelle Károly és Bing János is közremüködnek. Jegyek a Bloch cégnél kaphatók.

* **Toader Julian** helybeli rajztanár és festőmüvész collektiv képkiállitását a Kulturpalotában naponként számos müértő közönség látogatja meg. Nyitva 10—1, d. u. 3—6 november hó 15-ig bezárólag.

* **A Révai Nagy Lexikonból,** melyet a háboru derékon tört, legközelebb megjelenik a XV-ik folytatólagos kötet. Ezzel ujra megindul a munka és rövid néhány havi időközökben meg fog jelenni 3 befejező kötet. Nagy küzdelmet kellett a kiadóvállalatnak folytatnia, hogy a mai nehéz viszonyok között az anyagot biztositsa magának. A Lexikon uj kötetének szerkesztése teljesen megfelel a mai változott viszonyoknak, minden cikkében az objektiv tények megállapitására törekszik és visszatükrözteti mindazokat a változtatásokat, melyeket a háboru magával hozott. Minthogy ezt az irányt fogja követni a hátralevő kötetekben is és az utolsó kötetben egész eddig kiadott 14 kötetnek pótanyagát fogja ugyancsak ezen szempontokból közölni, a Révai Nagy Lexikona befejezésekor a világ legaktuálisabb, legfrissebb és legtökéletesebb lexikona lesz. Mert hosszu idők fognak eltelni addig, amig bármely nemzet megengedheti magának azt a luxust, hogy egy ilyen nagy és páratlan költségekkel járó munkát megindithasson. Ez a Lexikon felöleli a világ háboru és a forradalmak által felvetett töméntelen uj nevet, fogalmat

és eseményt, magának a világháborúnak leirását, a békekötések előidézte területi változtatásokat, a technika legujabb eredményeit és vivmányait, mindazoknak a szereplő egyéniségeknek életrajzait, akik az utolsó esztendők eseményei során szerepléshez és névhez jutottak. A most megjelent kötet 500 leibe kerül és tekintettel kiállításának valóban pompás voltára és gazdagságára, olcsónak mondható. Ez az ár azonban csak négy hetig marad érvényben. A kiadóvállalat lehetővé akarja tenni minden egyes előfizetőnek, hogy a megváltozott viszonyok között is megszerezhesse magának e munka hátralevő köteteit. Ezért állapitotta meg árát jutányosan, sokkal jutányosabban, mint bármely más külföldi hasonló kiállitásu lexikon, vagy más müét és egyuttal megakarja könnyiteni a beszerzést azáltal, hogy Romániában kizárólagos képviseletével Vidor Manó r. t. oradeamarei könyvkereskedő céget bizta meg. Mindenki, aki a Lexikon XV-ik kötetét megszerezni óhajtja, forduljon akár közvetlenül a Vidor Manó r. t.-hez Oradea-Maren, akár saját könyvkereskedője utján. Minthogy a Lexikon XII—XIV. kötetei is évek óta fogytán vannak ugy, hogy sokan ezeket sem szerezhették meg, a kiadóvállalat mostan ezeket is utánnyomatta és ezek is rendelkezésre fognak állani az előfizetőknek ugyan csak Vidor Manó r. t. utján kötetenként 280 leiért. A XV-ik kötet kiadási napja folyó évi október hó 25-ike, a XII—XIV. kötetek kiadási napja pedig november 10-ike.

Mozi.

* **„Isten ek kegyeltje"** komédia öt felvonásban. Vasárnap lesz a premiérje a legizgalmasabb és legérdekesebb müvésztörténetnek, amelynek irója a „komédia" nevet adta. Kalandos és szines történet során, a tulságosan tolakodó és rikitó tömjénezés elől megfutó müvész megtalálja egy tenger parti kikötővárosban, matrózkocsmában a legtörékenyebb és legfinomabb lelkü fiatal leány képében azt, aki benne a felszin alatt az igazi lelket értékeli. Lilli Beck méltó partnere, Gunnar Tolneasnak, finoman kidolgozott alakitásával szivekhez szól. A nagyszerü ujdonságot három napig tartja müsoron az Apolló szinház.

* **Az Uránia szinházban** vasárnap van a premierje a „Georges Bully" cimü nagyszerü detektivtörténetnek, amelyről nem is kellene többet mondanunk, mint hogy a zseniális és világszerte elismert mesterdetektiv Stuart Webbs kreálja a vezető szerepet. Ha még hozzászámitjuk az izgalmas és frappáns jelenetekben bővelkedő meseszövést, tüneményes technikát és a legjobb szinészek játékát egy megrázó erejü dráma keretében, akkor mindent elmondottunk és a közönség osztatlan tetszése igazolja mindezt.

Megmenthető-e a márka?

(A német kancellár kérdései a külföldi szakértőkhöz.)

Berlin. A nemzetközi szakértők teljes számban Berlinbe érkeztek. A szakértők megjelentek a birodalmi kancellárnál, aki üdvözlő beszédében ezeket mondta:

Az a tény, hogy önök valamennyien elfogadták a meghivást, azt bizonyitja, hogy a birodalmi kormány helyesen járt el, amikor a márka stabilizálásának kérdésében külföldi szakértők véleményét szándékozik kérni, egyuttal azonban annak is bizonyitéka, hogy a *valuta stabilizálása egész Európát, sőt az egész világ gazdaságát érdeklő ügy.* A zavaros helyzetben a kormány meghivja a külföldi szakértőket, hogy önök véleményt adjanak arról, hogy

1. a stabilizálás a mai viszonyok között lehetséges-e;

2. ha nem, milyen feltételeket kell megteremtenünk, hogy a stabilizálás lehetővé váljék;

3. ha a feltételek megvalósultak, milyen intézkedésre van szükség.

A szakértőknek szabadságukban áll, hogy munkájukat saját belátásuk szerint végezzék és a német minisztériumokhoz kérdést intézzenek. Véleményüket ugy a belföld, mint a külföld nagy figyelemmel fogja kisérni.

Berlin. A jóvátételi bizottsággal folytatott tárgyalások során, hir szerint, már is az az eredmény mutatkozott, hogy a franciák semmi körülmények között nem egyeznek bele fizetési halasztásba. A jóvátételi összeg leszállitásáról sem akarnak hallani.

London. A német kormány és a jóvátételi bizottság között Berlinben folyó tárgyalásokról a Reuter-ügynökség azt az értesülést szerezte, hogy teljesen egyértelmüen *a márka stabilizálását és a költségvetés egyensulyba hozását tekintik a pillanat legfontosabb teendőjének.* A bizottság tagjainak az a nézete, hogy Németország valóban együtt akar müködni a bizottsággal, ugy látják, hogy a német kormány minden tekinteteben hajlandó a szükséges fölvilágositásokat megadni. A tárgyalások lényegesen kedvezőbb légkörben folynak, mint bármely korábbi alkalommal.

— TŐZSDETÁVIRATOK. —

Zürichi devizajelentések:

November 4.	Nyitás	Zárlat	Tegnapi
Bucuresti	—	3.45	3.45½
Berlin	0.09	0.09	0.0837
Newyork	546.75	546.50	548.50
London	2442.—	2440.—	2453.—
Páris	37.50	37.50	37.60
Milano	22.95	22.85	23.05
Prága	17.25	17.25	17.40
Budapest	0.22	0.22	0.23
Zágráb	2.20	2.20	2.20
Varsó	0.04	0.04	0.04
Bécs	0.0071	0.0071	0.071
„ bélyegz.	0.0074	0.0074	0.0074

Aradi kurzusok:

November 4.	Mai	Tegnapi
Valuták:		
Dollár	163.—	165.—
Márka	0.04	0.03½
Szokol	5.05	5.10
Dinár	2.30	2.40
Fr. frank	11.50	11.60
M. korona	0.06¼	0.06
Kifizetések:		
Budapest	16.50	16.50
Bécs	480.—	490.—
Berlin	0.03	0.02¾
Prága	5.05	5.10

A budapesti devizaközpont árfolyamai:

November 4.	Mai	Tegnapi
Napoleon	9100	9100
Dinár	37.60—39.20	37.60—39.20
Amsterdam	990—1002	990—1002
Bukarest	16—17	16—17
Koppenhága	505—510	505—510
Brüsszel	163—168	163—168
London	11200—11500	11200—11500
Berlin	0.45—50	0.45—50.—
Milano	105—110	105—110
Páris	173—178	173—178
Prága	78—82	78—82
Stockholm	673—688	673—688
Zürich	455—470	455—470
Bécs	0.0325—335	0.0325—335
Szófia	17—18	17—18
Zágráb	9.40—9.80	9.40—9.80
Newyork	2500—2575	2500—2575
Varsó	0.18—19	0.17.50—18.50

Bucuresti kurzusok:

November 4.	Mai	Tegnapi
Márka	00.22	0.04
Fr. frank	11.40	11.45
Sv. frank	29.—	30.—
Szokol	6.04	—
Dinár	2.50	2.45
Dollár	162.—	160.—
Osztr. kor.	0.0023	0.0028
M. korona	0.06¼	0.06¼
Kifizetések:		
Páris	11.30	11.30
London	722.—	723.—
Newyork	163.—	162.—
Milano	6.90	6.90
Zürich	29.50	29.25
Prága	5.03	5.09
Bécs	0.0020½	0.0020½
Berlin	0.02½	0.03
Budapest	—	0.06

Közgazdaság.

Németország nem fizethet.

(A német kormány válasza az antantnak.)

BERLIN. *Hermes* pénzügyminiszter ma adta át a jóvátételi bizottság kiküldötteinek a német kormány memorandumát, amely konkrét javaslatokat tartalmaz a márka megszilárditására, a költségvetés egyensulyának helyreállitására és a függő államadósságok csökkentésére vonatkozólag. Az emlékirat két részből áll, az első rész a függő adósságokat tárgyalja, a másik a márka árfolyamának stabilizálását kapcsolatba hozza az állami költségvetés egyensulyával. A német álláspont szerint *kényszerrendszabályokkal nem lehet gátat vetni a márka elértéktelenedésének.* A kincstári utalványok kibocsájtása sem használt. Minden rendszabály eredménytelen és a márka csak akkor szilárdulhat meg, ha a versaillesi békeszerződésből eredő terheket a szövetségesek összhangzásba hozzák Németország teljesitőképességével. A birodalmi jegybank aranykészletének felhasználásával sem érnek célt, mert az aranykészlet néhány hét alatt elfogyna. Az egyetlen orvosszer: a jóvátételi fizetéseket mindaddig szüneteltetni, amig a német államháztartás fölöslegre szert nem tesz. Az emlékirat alapján a tárgyalások a jövő héten fognak megkezdődni.

Bécsi zárlat (november 4.) Prága 2340, Zágráb 292, Budapest 30, Varsó 5, Milano 3070, Bucuresti —, London 329.600, Newyork 73.825, Páris 5040, Zürich 13.550, Berlin 13, Amsterdam 28995.

Aradi ingatlan forgalom.

Sojnoczki János és neje eladták a Nyomásköz dülőben fekvő ingatlanokat 30000 leiért Oniga Traján és nejének. — Fodor János és neje eladták a Zimándi-dülőben fekvő ingatlanokat 20000 leiért Szántó István és nejének. — Stefik Mihály és neje eladták a Str. Lupueni 6. sz. házat 30000 leiért Reinhart József és nejének. — Erdélyi István és neje eladták a Poltura Calea Pecica-i ingatlanokat 20000 leiért Dehelean Miklós és nejének. — Kleer Ferenc és neje eladták a Str Gen. C. Coanda 2. sz. házat 67500 leiért Mikiti Miklós és nejének. — Ungur Flore eladta a Str. Sârbeasca 1. sz. házat 7000 leiért Rades György és nejének. — Schneider József és neje eladták a Str. Teodor Ciontea 10. sz. házat özv. Páris Lajosné, özv. Páris Gáborné, Pálur István, Páris Lajos és nejének. — Szilbereisz Alajos eladta a Str. Mozdony 7. sz. házat 35000 leiért Biró Károly és nejének. — Mánya Demeter és neje eladták a Calea Saguna 5. sz. házat 60000 leiért özv. Molnár Ferencnének. — Rügner Róza eladta a Str. Bucur 7. sz. házat 310000 leiért Rosenheck Lipót és nejének. — Gyenge Ferencné eladta a Str. Doamna Purgly 73. és Str. Gen. C. Coanda 50. sz. házat 135000 leiért Grill Giza, Grill István és Grill Józsefnek. — Özv. Gyöngyössi Péterné eladta a Str. O. Iosif 11. sz. házat 25000 leiért Tóth György és nejének. — Szathmáry Géza eladta a Piata Plevnei 2. sz. házból az őt illető részt 72500 leiért Böhm Jenő és nejének. — Reinhardt József és neje eladták a Str. Oituz 27b. sz. házat 4000 leiért Mánya Demeter és nejének.

Női és férfi kabátszövetek, flanellek, barchettek, francia selymek, kalapbársonyok, Velour-szövetek, szőnyegek, vásznak, harisnyák legolcsóbban „RENAISSANCE" DIVATÁRUHÁZBAN Str. Bratianu 2. Minorita-palota Weitzer-utca 2. szerezhetők be Győződjön meg az árakról!

Női és leányka téli felöltő ujdonságok legjutányosabban beszerezhetők: IULIU PLESZ GYULA Központi ruhaáruházában ARAD Strada Col. Pirlol 3. (Vörösmarthy-u.) A szinház épület hátsó bejáratával szemben. Állandó nagy választék Caracul Plüsch kabátokban. 059

Utleveleket 45 leért láttamozunk. Gyüjtőhelyek: **Weinberger cipőüzlet, főtér** és **Weiss Dávid nagykereskedése** Str. Mărășesti (Kossuth-utca.)

Figyelem! hasáb és apritott **tüzifa, szén** házhoz szállitva jutányos árért kapható **Dimitriu Mayer** tüzifa és szénatelepén **Str. Delavrancea (Lahner-u.** és **Str. Russu Sirianu** (Auchiloh-u) sarkán. — **Tüzifa fűrészelést háznál szintén elvállal.** 12468

Ki ad többet érte?

(Elárvereztek egy német szigetet).

Néhai Jules Verne fantáziájában született meg az elárverezett sziget fogalma, amely a napokban lett valósággá a londoni *Hampton* cég egyik árverésén. Ezen a nem mindennapi árverésen *Kamerun* egykori német gyarmat német alattvalóinak vagyona került a brit kormány rendelkezése folytán elárverezésre. Először az ugy nevezett *Idenau birtok* került kalapács alá, amely 16.5000 fonton kelt el, arra való tekintettel, hogy ezen fekszik a világ legnagyobb kakaó-farmja. A többi német farm 4500—10 ezer fontos árakon cserélt gazdát, végül a kis *Nicoll*-szigetre került a sor, amely eddig az egyik *Schwerin* gróf tlajdona volt. A szigetért mindössze 115 font sterlinget adtak, ami még akkor is jelentéktelen ár egy szigetért, ha a hatalmas angol fontot szerény német márkára számitjuk át. Szegény Verne, ha ezt megéli, szegényebb lett volna egy illuzióval.

A csipke reneszánsza.

(Uj munkaalkalom nők részére.)

A divat Mekkájából, Párisból egy sokak számára bizonnyal igen kedves hirt röpitenek szerte az asszonyvilág diktátorai. Jön a csipke, igy szól a divattudósitók egyhangu jelentése és legott megnyilnak a commode-ok rég berozsdált, elfelejtett fiókjai, hogy napfényre tárjanak egy halmaz, méltatlan mellőzésbe sülyedt kincset, melyet talán még fehérhaju nagymamák előrelátó gondossága takargatott selyempapirosba. Akinek most egy vég halasi, csetneki, mezőkövesdi vagy szepességi csipkéje van: az vigan tekint a közeledő divatfordulat elé, nem is szól va azokról, akik irlandi, alenxoni vagy brüsszeli csipke-relikviákat mondanak sajátjuknak.

De ilyen szerencse csupán keveseknek adatott és épp ez a hanyad az, melynek szempontjából a csipke renaissanceát mérlegelnünk kell. Még pedig kevésbbé a divat, mint inkább gazdasági nézőszögből. A csipke a háziparegyik ága, azé a háziiparé, melyet nálunk meglehetősen elhanyagoltak s mely más országokban a nők megélhetésének egy jelentékeny biztositéka volt. Nálunk a kézimunka általában a középosztály unatkozó asszonyainak időtöltését képezte s éppenezért nem nőhette ki magát komoly, versenyképes iparággá soha.

A közeledő csipke és müvirág divat jelszava nem pusztán ornamentális kérdés, hanem ugyanakkor figyelmeztető és gazdaságilag tőkésithető és kiaknázandó igéret. Nem csupán egy ujabb fényüzést, kiadást, de egyszersmind egy ujabb munkaalkalmat is jelent Franciaországban a mümadarak, apró kalap és ruhadiszek egész néposztály asszonyait tartják el, Belgiumból hajórakományok-számra szállitják a hiressé vált csipkét: mért csak éppen mi nem tudnánk céltudatos, helyes kereskedelmi ösztönnel végzett munkánkkal önmagunkon segitve kifelé is boldogulni?

A szerkesztésért:
KÁROLY JÓZSEF
felel.

Cenzurat:

NYILTTER.

Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Megnyilt
a Minorita templommal szemben levő
„OCTOGON"-dohány tőzsde,
ahol a legjobb minőségü dohány, szivar és szivarkakülönlegességek levél és okmánybélyegek, 2-ös és 3-as számu cigaretta hüvely, szivar- és cigarettaszipkák, pipák, öngyujtók, román, német és magyar lapok, levélpapirok, képeslapok pontos kiszolgálás mellett kaphatók. 12463
Sándor Valér, rokkant alezredes.

Uj fodrász - üzlet!
A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy Str. Delevrancea (Lahner György-u.) és Str. Romul Vlaiou (Lipót-utcák) sarkán 12463
fodrász-üzletet
nyitottam. Minden törekvésem az leend, hogy pártfogóim megelégedését kiérdemeljem. Szives pártfogást kér:
KARDOS LAJOS, fodrász.

Fiatal,
románul tudó kereskedősegéd **felvételik**
ADOLF SINGER
füszerüzletében Piata Catedralei (Tökölyér) sarkán. 12463

2000—1922.

Anunt.

La Regiunei I. Viticola la Pepinierile a statului din Ceala, Baratca si Recas sunt cca. 11,000.000 de portaltoi se dau pentru taiere in dijma. — Amatori sunt rugati a-si inainta ofertele, cel mai tarziu pana la 15. Noémvrie a. c. cu conditiunile pentru taiere si conforma cu Legea contabilitati publica.

Ofertele sosite cu intarziere nu se vor lua in conziderare. 12578

Regiunea I. Viticola, Ceala-Arad.

Értesités!
A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy a Str. Unirei (Fáblán-utca) az Ortutay-palota kapujával szemben levő
mészáros- és hentesüzletet
Szakáts István urtól átvéve tovább vezetem. Allandóan **elsőrendü husok és kolbászfélék** kaphatók pontos kiszolgálás mellett.
Szives pártfogást kér
12462 **Triff Vazul.**

Értesités.
Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesiteni, hogy a
Vadászkürt éttermében
minden időben elsőrendü meleg és hideg konyha. Válogatott hegyaljai tisztán kezelt **fajborok. Temesvári Casinó-sör.**
Izletes zona-reggelik, pontos és figyelmes kiszolgálás. A zenét ma és minden este **Zolli** elsőrendü zenekara szolgáltatja. A n. é. közönség beeses pártfogását kéri
Szalpéter Fülöp és özv. Sebestyénné
tulajdonos. 11771

Hatjáratu malom, fűszelgabirósági székhelyen, vasut és országut mentén, nagy körzettel, visszavonulás miatt ELADÓ, vagy tőkeerős TÁRS kerestetik. Bővebbet WALLINGER-irodában, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 10. 24641

PARISI
legujabb modellek
TOILETTEK
PALETOK
SZORMEKABATOK
HOLZER
DIVATARUHAZABAN
Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 9. 11988

CSÁKY
ÓRÁS-ÉKSZERÉSZ ÉS VÉSNÖK
ARAD,
STR. HORIA (SZÉCHENYI-UTCA) 1. SZ.
ÓRÁK ÉS ÉKSZEREK
LEGOLCSÓBB BEVASÁRLÁSI FORRÁSA
ELSŐRANGU ÓRAS és VESNOK MUTEREM.
ARANYAT, EZUSTOT LEGMAGASABB ÁRON
OOOO VESZI OOOO

Az előkelő világ cipőkrémje

Umrath eredeti magánjáró 10 légkörös, 13 éves garnitura
6 lóerős Benzin-motor tárcsás darálóval és hozzátartozókkal
különtéle malmok 5374
kedvező feltételek mellett eladók.
Felvilágositással szolgál: **Kellner Lajos és Fia** gazdasági gép- és ingatlanforgalmi irodája
Arad, Strada Colonel Paulian 1. (Fáblán László-utca 1.)

Női confectio, jemperek szövetek olcsó árakon: **„PARIS" Modellházban.**

PYRAM a mai kor legtökéletesebb cipőkrémje!
Figyelje meg tisztitó hatását! **Kérjen kifejezetten „PYRAM"-ot.**

Fettik József kárpitos és diszitő Bulv. Maria Reg. 20. Fischer Ilik palota. Vállalja uj munkák elkészitését, régiek feldolgozását, javitásokat. Szolid jó munkája ismert. 4926 **Lakás diszités** Függönyök készitése elsőrendü izléssel.

Konyha - berendezések
szép kivitelben, mindennemü bútorok dus választékban raktáron. Üzletberendezések jutányosan készülnek **CZIRKÁL, ARAD** Bul. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér) 7. Telefon 584.

Nagyogó fehérek lesznek a fogai, ha Földes féle
MARGIT FOGPASZTAT
12447
használ. Egy tubus ára 8 Lei. Kapható:
Dr. FÖLDES gyógyszertárban.

Szerszámok „Prompt"
Épitkezési vasalások
Technikai áruk
12132 **Emelőgépek**
Állandó nagy raktár mindennemü csavar és szegecsáruban.
Obernik és Drucker
Timisoara (Temesvár), Józsefváros, Str. I. C. Bratianu (Uri-utca 12. sz.

Esküvői, névnapi és egyéb **alkalmi ajándékok,**
sohweizi órák
legnagyobbb választékban kaphatók:
Losonczy óra- és ékszerüzletében
Arad, Piata Avram Janou 1., Szabadság-tér.
Órák és ékszerek javitása 12458
Pontosság mellett eszközöltetik. Brilliánsokért, arany és ezüst tárgyakért legmagasabb árat fizet.

TALPAK,
BOROK, SZANDALOK nagybani elárusitása.
Viszonteladóknak óriási árkedvezmény.
TAFROF SEBESTYÉN-nél, viaduktnál szemben

SZOLLO-OLTVANYOKAT
Amerikai alanyvesszőket
elsőrendü minőségben, a faj azonos- és tisztaságáért jótállva, ajánl
GASPARI Fr., Medgyes.
Arjegyzék kivánatra. 4640

Prima fenyőanyag
valamint elsőosztályu **bükk és csertüzifa** kicsinyben és nagyban kivánatra felvágva és házhoz szállitva előnyös áron kapható:
LEMNARUL HERMANN
Calea Saguna (Varjassy Lajos-u.) 68—70. sz. Telefon szám 714.

Vincellér.
Azonnali vagy későbbi belépésre egy ügyes és szakképzett 5242
vincellért keresek.
Ajánlatok fizetési igénnyel alábbi cimre küldendő: **Schmidt János** szőlőoltványtelep-tulajdonos Bogáros (Bánát)

Hölgyeknek mindennapi használatra. Uraknak borotválkozás utánra ajánljuk a
HELACITOT
Izzadó fényes sziros arc, egyszeri lemosásra csodás szép lesz, mintha valami lehelet finomságu harmattal volna bevonva (Mitesserek) atkák pár nap alatt elmulnak. — Legártalmatlanabb arcszépitő. — Készitő
Dr. Földes és Hehs Margitcreme gyára
Budapest, I. Bertalan-utca 26.
Arad—Uj-Micalaca. 12091

Simonyifalván
(Aradmegye) vasut állomás mellett levő volt cementgyár 1500 □-öles telken eladó. Bármily üzemnek alkalmas, azonnal elfoglalható. Cim:
Wallinger hirdetőjében, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 10. 12459

Vaskereskedők Füszerkereskedők !!
nálunk szerezhetik be legolcsóbb áron
Trágyavillák és szénavillák
Fuvartengelyek
Sodronyszegek minden méretben
Patkó sarkok
Reszelők és csavarok
Méterpálcák, hitelesitve
Gépolajok, csontolaj
Gummi tömlők és lemezek
Klingerit és asbest
Müszaki cikkek
Timsó, kristályos 5108
Borax és salmiák
Gyanta, Minium valódi
Carbid, Lenolajkence (Firnisz)
Kénlapok
E. Sz. G. E. Géposztálya
müszaki nagykereskedés
Sibiu (Nagyszeben) Só-utca 22.

Hirdetmény.
A chisineui (kisjenői) uradalmi gépjavitó mühely üzemét kibővitette és elvállal mindenféle e szakmába vágó munkálatokat, különösen gazdasági és malmi gépek (u. m.: gőzekék, motoros ekék, cséplők, malmi berendezések stb. stb. és mindenféle gazdasági eszközök szakszerü javitását. A vállalt munkák gyors és pontos elvégzéséért a javitó mühely vezetősége felel. 5245

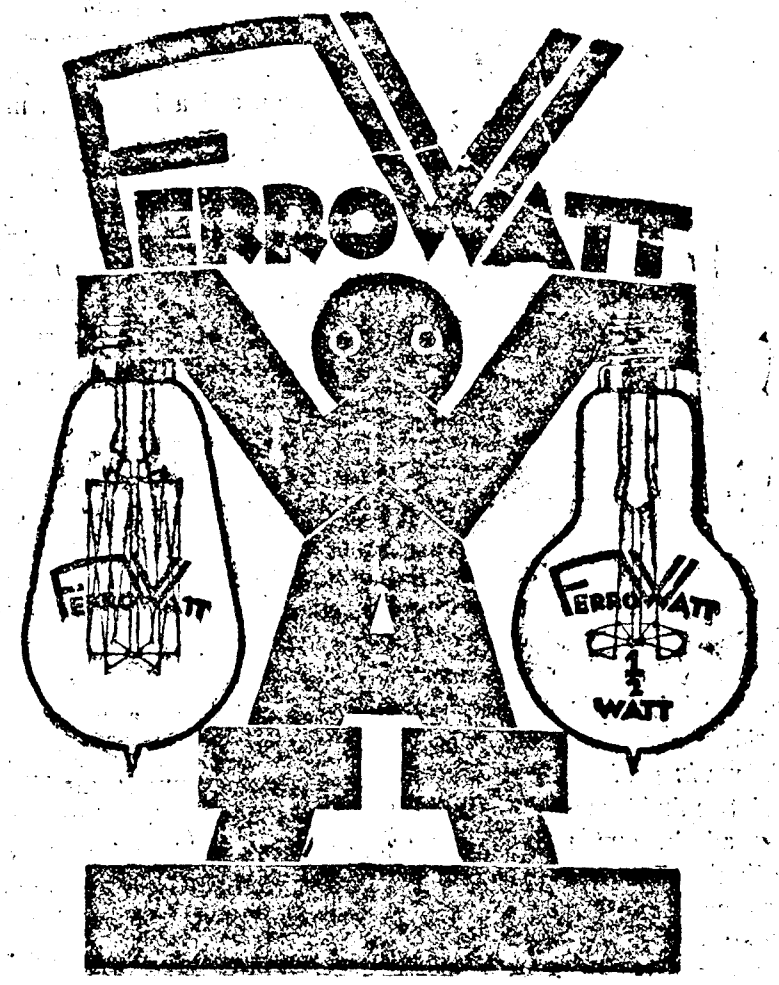

a kvalitás-lámpa.
Aki takarékoskodni akar, az csak az ilyen félwattos lámpát használja.

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár RT.
Arad, Strada Alexandri (Salacz-utca) 6. 5088
Elfogad betéteket magas kamatozással. Átutalásokat eszközöl. :-: Előleget ad árukra.

FÉRFI- FIU- ÉS GYERMEKRUHA TELEP.
Iskolaruhák, fiu télikabátok, férfi-öltönyök, raglánok, télikabátok, szörmés bekecsek, bőrkabátok esőköpenyek nagy választékban. 2445
Bel- és külföldi gyapjuszövetek. Külön mérték utáni osztály.
SZÁNTÓ ÉS KOMLÓS. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér, Szinház-épület.

GAZDASÁGI GÉPEK,
szőlészeti és ipari gépek, szűrők, szivattyuk, kaucsukcsövek és anyagok **állandó raktára.** | **Komplett pincebérendezések.** 4998
DUMITRIU N. ANASTASIU
Arad, Bulevárd Regele Ferdinand la.

Nagy választékban érkezett Semler-féle angol férfiszövet raktárra
Ifj. Kopetkó Károly divatüzletébe, Str. Bratianu (Weitzer J.-u) 2. 5188

Legolcsóbb, legszebb és legtartósabb cipők a „Transylvánia" cipőgyár Piata Avram Iancu 14. szám alatti lerakatában kaphatók. :-: Diákok kedvezményben részesülnek. 12281
Mérték szerinti megrendelések a gyárban eszközöltetnek.

Női szőrme bundák egyedül Beregszászy Lajos törv. bej. szücsnél 4000 leitől feljebb ugyanott vatta és egyéb szőrme áru. Legolcsóbb bevásárlási forrás viszont eladóknak. Str. Eminescu 32. (Deák Ferenc-u.) 5361

Apró hirdetések

Uzletek.

KENYÉRGYÁR napi 10 métermázsa kenyérfogyasztással, modern, villanyerő berendezéssel, felszereléssel 50.000 Leiel átvehető. Bővebbet „Argus" irodában Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. 12726

BELVÁROSBAN, legforgalmasabb góc-pontján levő üzlet angró-üzletnek, lerakatnak, textilnek, bármilyen üzletnek alkalmas, sürgősen átadó. — Hentes, mészáros üzlet belvárosban lakással, más üzletnek is alkalmas, sürgősen átadó. Bővebbet Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. 12726

Minden nő
használjon
SERAIL CREMET
ha azt akarja, hogy szép és üde arca legyen. Kapható nappali és éjjeli használatra: 12171
a RÓZSNYAI gyógytárban Arad.

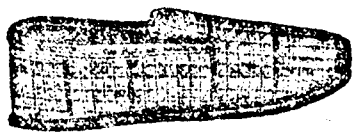

MUNZ I.
uridivat-üzletében
kitünő gyártmányu
házi cipők
nagy választékban kaphatók. 5330

ÁLLATORVOSOK, GAZDÁSZOK!
Mindenféle
állati gyógyszert,
antiszeptikus **kenőcsöt** folyékony és gázalaku **desinficiáló** anyagot és **oltószereket** az Atarost állatgyógyászati gyár képviseletében eredeti gyári áron szállit. (Árjegyzék ingyen.)
BERGMANN GYULA
vegyészmérnök 5335
TIMISOARA Lloydpalota.

FOG | JEANETTA MOHR vizsg. fogtechnikusnő. Arad, Luther-tér 1. Rendel 8—12, 2—7-ig. Minden csütörtökön szegényeknek ingyen foghuzás. | FOG 12611

Keresek szakképzett téglamestert,
ki a tégla- és cseréppréscben járatos, egy a Bánátban levő téglagyár részére. Levelek gyakorlati bizonyitványokkal ezen cimre küldendők: 5347
Fényes Kálmán, mérnök
Arad, Bul. Carol (Erzsébet-körut) 37.

Egy temetkezési raktár
és 6 személyre való asztalos szerszám
azonnal olcsón eladó.
Ujarad, Kórház-u. 30.

Frați DEUTSCH Testvérek
nemzetközi szállitók
Arad, Strada G. Lazar (Simonyi-utca) 13. sz.
Wien-ből és Budapestről hetenkint többször inditunk gyüjtővaggonokat **Aradra és Erdély más állomásaira.** — Rövid időközönkint inditunk gyüjtővaggonokat **Aradról Budapestre,** továbbitással saját telepeink által, a külföld bármely állomására. 12821
Előnyös dijtételek, legrövidebb szállitási határidő, pontos kiszolgálás.
Sürgönycim: Deutschped.
Saját telepek: Cluj, Wien, Budapest, Oradea Mare, Brasov, Orsova, Szolnok.
Lloyd 960

Kifogástalan szép
merino
tenyészanya 11 kos és 231 vemhes anya
eladó.
Bővebbet
Dr. Éles Géza,
ARAD. 12576

UHL-féle
csótészta (maccaroni) és levestészta
minőségben felül nem-mulható
Figyeljen az „UHL" névre bagoly védjeggyel
Képviselő: Barthmes Viktor, Arad. Telefon 208. 12577

ELADO 2-3-4-7 szobás **magánházak,** bérházak, füszerüzletek italméréssel, szőlők, zongorák, pianinók, ebédlőperzsa, mesterhegedűk stb. 11617
SZIRMAI ADÁSVÉTELI- ÉS HIRDETŐ IRODAJA
ARAD
Str. Tribunul Axente (Damjanich u.) 14.
Előzetes költség nincs. Dijtalan előjegyzés.

Viktor Barthmes,
ARAD,
cukorka és csokoládé-gyár. Str. Filipescu 28. (Flórián-u.) iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 3. sz. Legmodernebb gőz- és villanyerőre berendezett gyár.
Kérjen árajánlatot! Telefon 208. 12577

„PERFECT"
gummibélyegző gyár, vésnöki müintézet, dombormünyomda Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-u.) 8. sz. 12311

Kötött
női és leány **kabátok szvetterek, harisnyák, kesztyük** nagy választékban előnyös árban.
Lusztignál
Bul. Regina Maria 14.

Ujabb nagy mennyiségü
uj és használt 200-800 literes vashordók
aradi raktáramba érkeztek. 12575
Adler Hugó. Arad,
Str. I. Bratianu (Weitzer János-u.) No. 1

Eladó Mezővárosban ház üzlettel, lakással, teljes berendezéssel 32.000 Leiért. Ugyanott 12 család méh ELADO.
HAÁSZ A. irodája, Strada Romanului (Zrinyi-utca) 6. szám. 11771

ARAD legnagyobb
KEFE- és KOSÁR-ÁRUHÁZA
Óriási árukészlet. Legjutányosabb árak. Nádszékfonás.
Krebs si Moskovitz volt VAKOK boltja. Arad, 12841
Str. Gen. Grigorescu (Tabajdy-u.) Neman-ház

Eladók!
Bel- és külvárosi kisebb és nagyobb bér- és magánházak 2—6 szobás lakásokkal, házak üzletekkel. Vidéki házak üzletekkel. Füszerüzletek, vendéglők, kávéházak, helyben és vidéken. Mü és gőzmalmok
HAASZ IRODAJA Strada Romanului (Zrinyi-utca) 6. szám. 11771

Csunya nők szépek, szép nők szebbek
lesznek a HAJÓS-féle
DORÉ-CRÉME
használata után. 10175
Hajfestő „Melogen"
elismert legjobb gyártmányu fekete é. barna színekben. Ára 25 K. Fenti szerek kaphatók
Hajós gyógytárban
Aradon, Bulev. Regina Maria 22.

„KELET"
DIREKT ÍRÓGÉPKIRAKATVÁSZON SPECIÁLDIVATLAPJA
Chic Parisien Styles Femme Chic
stb. divatlapujdonságok 12677
novemberi száma megérkezett.

A brassói
Czell Károly likőrgyára
az ország legkiválóbbja és jó hirnevét gyártmányai legkitünőbb minőségének köszönheti.
Ezért figyeljen likőrkülönlegességek, rum, cognac stb. bevásárlásakor a
„Ch. Czell Brașov" névre.
Arad és Temesvár vezérképviselője:
BARTHMES VIKTOR
ARAD, Strada Alexandri 3.
Telefon 208. 12577 Telefon 208.

Édes nemes paprika
vizahólyag (orosz, belga), mustarmag, kristály salétrom, koriander, kénlap, kénkő-rud, enyv, ólomcukor, borderitő zselatin, Seitz asbest-vatta, szinfaggyu, belga stearin, Ceresin, Parafin stb.
legolcsóbban kapható Erdős Pálnál
Aradon, P. Avram Iancu (Szabadság-t.) 3.
2 uj Wertheim cassa, asztal és bútorok is eladók. 5294

Gyüjtőwaggont
felelőség mellett biztositással indit
a napokban, a következő vonalakon:
Arad—Budapest
Arad—Wien
Arad—Prag
Arad—Pozsony (Bratislava)
Arad—Triest.
Átvesz mindennemü áruk és ingóságok szállitását és továbbitását
Mauritiu **Rubinstein** Mór
nemzetközi szállitási irodája
ARAD, 12711
Minorita-palota.

"COLUMBIA"
FEHÉRNEMÜGYAR RÉSZVÉNYTARSASÁG
ORADEA-MARE
Sürgönycim: Columbia. Aradi-utca 1.
Gyártmányai: az összes férfi és női fehérnemüek a legegyszerübb commerce-árutól a legfinomabb kivitelig.
Radio 2727 5337

Divatflanelek, női-férfi szövetek, vászonnemüek, harisnyák legnagyobb választékban legolcsóbban beszerezhetők: Szegfünél Strada Metianu (Forrai-utca) 3.

Ön köhög? keresse fel azonnal a **„Csokoládé Király"-t.** Csak Strada Metianu (Forray-u.) 2. és vásároljon valódi töltött méhméz, aranyalma, pemetefü és szalmiák gyógycukorkát. Cimre vigyázzon!

Naponta indítunk futárt Clujra, utlevelekre vizumot 36 óra alatt hozunk. KELET hirlapiroda, Str. Alexandri (Salacz-u.) 1.

Apró hirdetések.

Levelezés.

„MEGPRÓBÁLOM", Vasárnap a jelzett időben várom. 5365

KÖZÉPKORU tisztességes, csinos urinő 55 év körüli komoly, igazi uriemberrel óhajt megismerkedni, ki nehéz helyzetét megkönnyitené. Csak kitartó egyének irjanak „Szerény" jeligére a kiadóhivatalba. 5331

FIATAL, JÓMEGJELENÉSÜ szép urileány föltétlenül bőkezü, gazdag, disztingvált uriember hosszantartó, intim barátságát keresi, aki őt havonta 3500—4000 Leiel segitené. Csakis bőkezü, gazdag egyén jelentkezhet, aki azonnali bizonyitékát adja gazdagságának. Leveleket „Lya" jeligén kér a kiadóba. Szélhámosok kiméljenek. 5340

Alkalmazás.

KIFUTÓ LEÁNYT 13—15 évesig, irni, olvasni tudót keresünk Mátyás fiók Bul. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 21. szám. 5359

HÁZMESTERI állást keres magányos nő, nagy leányával. Cim a kiadóhivatalban. 5360

HUSZONNYOLC éves nő hét éves gyermekével gazdasszonyi állást keres. Cim a kiadóban. 5364

NŐI KOSZTÜMÖKET és raglánokat legszebb kivitelben jutányosan készitek. Cim a kiadóban. 5371

PERFECT fehérnemü varrónő föltétlen uri házhoz ajánlkozik. Vidékre megy. Cim Wallinger hirdetőjében. 12462

JEMPER kötését és paplangombok horgolását olcsón vállalom Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 12. II. em. 19. ajtó. 12462

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik nagyobb uriházhoz intelligens fiatal nő. Vidékre is elmegy. Cim Wallinger hirdetőjében. 12463

BOLGÁRKERTÉSZETET értő vincellért keresek azonnalra ségai telepemre Domonkos, Strada Horia (Széchényi-utca) 2. 5376

MINDENES FŐZŐNŐ jó fizetéssel felvétetik Bul. Gen. Dragalina (Apponyi-körut) 8. II. em. 11. 5296

JÓ IRÁSU érettségizett fiatal ember irodai gyakornoknak felvétetik Szabó György szappangyár, Fischer Eliz-palota. 12574

VILLANYSZERELŐT állandó munkára keresek. Gáspár müszerész, Strada Horia 1. 5307

MODERN lámpaernyők készitését olcsón vállalok. Cim a kiadóban. 13725

MOLNÁRSEGÉD szorgalmas, felvétetik Braun malomban Micalaca-Nou (Ujmikelakán. 5313

PERFECT füszer engrossista segéd felvétetik Ehrenfeldnél. 5320

AMBICIÓZUS füszerkereskedő segéd három nyelvismerettel, elite cégnél ügynöki, avagy más hasonló alkalmazást keres. Szives megkeresést „Agilis" jeligére a kiadóba kér. 5325

TEKERCS CSOMAGOLÓ PAPÍR vékony és vastag minőségben olcsón beszerezhető Knieszer papirkereskedőnél Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-u'ca) 1. 11851

JÓLFŐZŐ SZAKÁCSNŐ jó bizonyitványokkal uri házhoz felvétetik. Cim a kiadóban. 300

ÜZLETI SZOLGA felvétetik november 15-ére Schwarcz Simon Fiai és Társa. 5345

IRODAI ÁLKALMAZOTT könyvelőnő, állandó alkalmazást nyer. Ajánlatot kiadóhivatalba magyar, német nyelven kérünk „Szorgalmas" jeligé alatt. 5346

VIZSGÁZOTT ápolónő betegek ápolására ajánlkozik Strada Pescarului (Thököly Imre-utca) 57. 5342

VOLT állomásfőnök 32 éves özvegye, jobb gazdasszonyi állást keres. Megkereséseket Kelet hirlapiroda Arad továbbit. 12377

NAGYOBB bolgárkertészetbe vezetőnek ajánlkozom, magyar és román nyelvismerettel. Cimeket a kiadóba kérek. 5054

MINDENES SZAKÁCSNŐT keresek kis családhoz. Cim: Strada Stroiescu (Teleky-utca) 1. 5355

NŐI kalap alakitását legolcsóbban vállalok. Piața Avram Iancu (Szabadságtér) 9. udvarban. 12463

TAKARITÓNŐ kerestetik délelőtti 1—1½ órai takaritáshoz. Cim Wallinger hirdetőjében. 12462

Vétel és eladás.

KIS NŐI arany óra, ezüst cigaretta-tárca angol bárannyal bélelt fekete női bunda, finom pleéd, piros szinházi, illetőleg alkalmi kabát eladó Str. Consistorului (Batthyány-utca) 23. sz. I. e. jobb. 500

EGY 320 literes uj pálinkafőző üst eladó vagy használatra bérbeadó. Bauer gépész, téglagyár Sannicolausul-Mic (Kiszentmiklós. 5357

FRANCIA és német divatlapok nagy választékban olcsón Naményi Erzsinél. 5362

KOMPLETT hálószoba futóperzsák egy cserépkályha és egy irógasztal eladó Str. Consistorului (Batthyány-utca) 17a) az udvarban. 5366

EBÉDLŐPERZSA eladó Strada Horia (Széchenyi-utca) 2. II. em. balra. 5367

FEKVŐ és ülő elegáns gyermekkocsi eladó. Strada Unirei (Fábián-utca) 10. volt Lakatos-ház. 12463

EZÜST evőkészlet 12 személyes eladó. Strada Calvin 8. emelet. 12462

TELJESEN uj gyermek kelengye eladó Strada Cogalniceanu (Mikes Kelemen-utca) 33. 12577

NŐI varrógép eladó Apaffy-utca 9. Mosotzy-telep. 12578

BUTOR, tulhalmozott raktár miatt, ebédlő és hálószobák olcsó áron kaphatók Wiegenfeld, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 12071

NYERSBORKÖVET veszek minden mennyiségben Irom Arnold Arad Str Grigorie Alexandrescu (Berosényi-utca) 39 sz. 10655

IRÓGÉPEK, kellékek, javitómühely, Copying office Szegfünél, Str. Luther-utca 1. Telefon 111. 4588

KÉT ÜLÉSES, 12 lóerős teljesen uj, gyönyörü kis autó eladó. Orvosnak, jegyzőnek, kereskedőnek való. Bővebbet Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) házmesternél. — Ugyanott champion szülőktől származó kis foxik kaphatók. 5333

HÁLÓSZOBA berendezés eladó Strada Petru Pipos (Gaál László-utca) 23. 5332

HOSSZU ZONGORA 2500 Leiért eladó. Strada Cornel Popescu (Edelspacher-utca) 27. 5352

ÁSVÁNYVIZES, boros, likőrös, pezsgős és sósborszeszes üvegeket veszek Kardos, Strada Eminescu 36. 5349

HAJAT veszek. Fischer, modern hajmunka vállalata Str. Mărășești (Kossuth utca) 58. 5348

VESZEK sötét, jókarban levő férfiszoba butort. Cim a kiadóban. 5356

PAPRIKA nagyban és kicsinyben olcsó árban kapható Pollák József cégnél. 5339

ELADÓ egy jókarban lévő és jó hanggal biró nagybőgő. Megtekinthető naponként Strada Veliciu Romolus (Lipót-utca) 27, szám alatt délután 2-től 3 óráig. 5341

ELADÓ szalongarnitura consol tükörrel, rövid zongora, modern ebédlő és hálószoba, könyvszekrény irógasztallal, szinházi berendezés volt kabaré. Garai butorüzletben Calea Banatului 5. sz. 5334

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kinai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, egész gyüjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

VEHET, ELADHAT, CSERÉLHETI Műtárgyak, szobrok, szőnyegek, porcellán ritkaságok, antik butorok kiállitása. Szép művészeti Szalon. Ortutay-palota. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. 11911

EBÉDLŐ PERZSA 29.000, ebédlő szmirna 22.000, Salon Artistique (Fischer Eliz-palota.) 12021

MIG a készlet tart, selyem Duvetin 29 Leiért Vándornál, Str. Meșianu (Forray-utca.) 5181

ELADÓ prima lucerna széna waggontételben ab Arad vasut állomás. Cim a kiadóban. 5225

VESZEK koronázási bélyegeket, komplet sorokat és ivszámra, 25 banis, 3 és 6 Leiest külön is. Comptoir Philatelique Arad, Strada Unirei (Fábián-utca) 6a) sz. 5293

ASZTALOS SZERSZÁM két paddal eladó Strada Veche (Uj-utca) 8. 5297

TÜZIFA. Villamosvasuton bárhova szállitva egy waggon hasáb jó tüzifa 3500 Leiért megrendelhető Aradon, Strada Unirei (Fábián Gábor-utca) 6a) 5315

BURGONYA tél, jutányosan kapható a hatósági bódéban, Grosznál. 5314

MÉHES, 55 egyes kaptárral, 30 élő családdal, felszerelésekkel eladó Ill. Gajdos Faget, Jud. Caras-Severin. 5218

TÁRSASKOCSI eladó. Ehling kocsigyár Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 2. 12462

GÁZSPARHERT eladó Str. Alexandru Gavra (Csernovits Péter-utca) 20. 5382

FRISS TEASÜTEMÉNY kapható Gábor Miklós cukorka üzletében Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. Vasárnap délelőtt 9—12-ig, délután 3—7-ig nyitva. 5383

ÁNTIK feller északiszövet zongora takaró eladó. Ugyanott gyermekkocsik festését, gummizást, ernyőkészitését vállalom. Strada Bolintineanu (Arany János-utca) 1. 5378

EGY GYÖNYÖRÜ metszett üvegü salon-tükör eladó. Megtekinthető Strada E. Ghiba Birta (Varjassy József-utca) 12a) földszint 10—12 óráig. 5377

Ingatlan.

ŞIRIÁN (Világoson) 3½ kat. hold termő szőlő kolnával, szép lakással, teljes felszereléssel olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5316

CALEA AUREL VLAICU (Pécskai-ut) 29. számu ház szabad kézből sürgősen eladó. 5344

BELVÁROSI HÁZ üzlettel 4 szobás lakással sürgősen eladó Haász irodája Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. sz. 12771

SÜRGŐSEN ELADÓ üzletház lakással 60 ezer Leiért, 8 nap alatt átvehető. Haász irodája Strada Romanului (Zrinyi-utca) 6. sz. 11771

KÉTSZOBÁS magánház sürgősen eladó Séga, Czuczor-utca 3. 5368

VASUTI VENDÉGLŐ füszerüzlettel, rögtön elfoglalható. — Szikvizgyár teljes felszereléssel, lóval, kocsival együtt. — Bérház főuton két üzlettel, elfoglalható lakással. — Több házak elfoglalható lakással. — Téglagyár és egy cementgyár — Nagymennyiségü zsir eladó. Arató ügynökségi irodája Lipova. 5373

PANCOTAN eladó szép magánház igen kellemes helyen, mely áll 6 szoba, 2 konyha, 3 kamara, pince, nagy kocsiszin, istálló, nagy jégverem hűtővel és sertésóllal, gazdálkodásra igen alkalmas Ugyanott két szőlőfelszerelés és kisebb-nagyobb husvágógépek eladók. Bővebbet Wágner mészárosnál. 5372

OLCSÓN eladó bér- és magánházak 2—3 szobás lakással Lukácsnál Str. Cornel Popescu (Edelspacher-utca) 20. 5375

Ellátás.

KÉT kis iskolás leányka, vagy fiu teljes ellátást nyerhet Strada Cogalniceanu (Mikes Kelemen-u.) 13. özv. Kiss Gyuláné. 5343

TELJES ellátást keres lehetőleg központban Aradon előnyösen ismert urilány. Cimeket igények megjelölésével „Ellátás" jeligére Kelet hirlapirodába kérek. 12577

Különféle.

VARRÓGÉPEKET, kerékpárokat, gramofont, legjobban javit Schwarcz müszerész, Str. Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12811

ASSZONYOK, LEÁNYOK részére varró és szabászati tanfolyam van. Str Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) II. emelet, udvari feljárat. 4808

TÁRS KERESTETIK 40—50 ezer leiel jómenetelü vegyeskereskedés és korcsma üzletbe, ahol 3 szobás lakás is van. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5269

AKINEK a Neuman-házi tüz alkalmával két nagy utazó kosara elveszett, jelentkezzen a Városházán, földszint 32. számu szobában. 301

FORGALMAS helyen fenálló üzletembe társat keresek, szakmát esetleg változtatók. Csak kereskedő, ki közreműködik, jöhet számitásba. Levélbeni megkeresések „Kereskedő" jeligére e lap kiadójába. 12776

MŰHELYNEK való helyiségek kiadandók. Bővebbet Miron ügyvédnél Aradon. 5363

Tritthaler Ferenc épitészeti irodája Str. Cosbuc (Wesselényi-utca) 47. Vállalja minden e szakba vágó munkák készitését a legegyszerübbtől a legmodernebb kivitelig. Tervek és költségvetése kivánatra elkészülnek

Nyomatott az Arad Nyomda Vállalat rotációs gépén. Kiadótulajdonos Arad Nyomda Vállalat.